

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

(ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΗΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ «THE
EUROPEAN UNION AND INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS
LAW» ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ**

Θεοδωρίδου Μαρίνα

A.M.: 14753

Επιβλέπων: Θεόδωρος Βυζάς

Διδάσκων ΠΔ 407/80

Τόπος έκδοσης, Μήνας, Έτος ολοκλήρωσης

**TRANSLATION OF THE STUDY “THE EUROPEAN UNION AND
INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS LAW” AND COMMENTARY**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Τόπος, Ημερομηνία

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής

Όνομα Επίθετο,

2. Μέλος επιτροπής

Όνομα Επίθετο,

3. Μέλος επιτροπής

Όνομα Επίθετο,

© Θεοδωρίδου, Μαρίνα, 2021.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Θεοδωρίδου, Μαρίνα

Υπογραφή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επόπτη και καθηγητή μου, κ. Βυζά Θεόδωρο για την σωστή καθοδήγηση του και την άμεση ανταπόκριση του, καθώς και την οικογένεια μου για την κατανόηση και την υποστήριξη που έλαβα κατά την διάρκεια ολοκλήρωσης της πτυχιακής μου εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτυχιακή εργασία αποτελείται από την εισαγωγή, όπου θα δούμε αναλυτικότερα την δομή της πτυχιακής, το μετάφρασμα, τη μελέτη μεταφράσματος (που αποτελείται από ένα θεωρητικό πλαίσιο σχετικά με την μετάφραση και τον μεταφραστικό σχολιασμό του μεταφράσματος) και τέλος έναν επίλογο με τα συμπεράσματα μου.

Το μετάφρασμα είναι οι συντομογραφίες, το πρώτο κεφάλαιο και το πρώτο κομμάτι από το δεύτερο κεφάλαιο μιας μελέτης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το πρώτο κεφάλαιο είναι κυρίως εισαγωγικό καθώς αναφέρει τι θα αναπτύξουμε στα επόμενα κεφάλαια. Το δεύτερο κεφάλαιο στοχεύει στα πλεονεκτήματα αλλά και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Λέξεις-κλειδιά: Μετάφραση, Vinay and Darbelnet, μεταφραστικές τεχνικές, μεταφραστικά εργαλεία, μεταφραστικά προβλήματα

ABSTRACT

This degree thesis contains the introduction, where we will examine a more detailed structure of the thesis, the translation, the study of translation (which consists of a theoretical framework on translation and the commentary of the translation) and finally an epilogue with my own conclusions.

The translation consists of the abbreviations, the first chapter and the first part of the second chapter of a study for the European Union and International Human Rights Law. The first chapter is mostly introductory since it indicates what subjects we will examine in the later chapters. The second chapter aims at the pros and the challenges the European Union is faced with during the implementation of human rights.

Keywords: translation, Vinay and Darbelnet, translation techniques, translation tools, translation problems

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	6
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	7
ABSTRACT	8
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	9
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	14
I. ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ	16
II. ΜΕΛΕΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ	33
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	33
1. Τι είναι η μετάφραση	33
2. Ρόλος του Μεταφραστή	35
3. Οι μεταφραστικές τεχνικές κατά τους Vinay και Darbelnet	37
4. Μεταφραστικά Εργαλεία	38
5. Γλωσσικά επίπεδα	40
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ	41
1. Μεθοδολογία	41
2. Οι μεταφραστικές τεχνικές στο μετάφρασμα	42
3. Ανάλυση Γλωσσικών Επιπέδων στο Μετάφρασμα	46
3.1 Μορφολογικό-Συντακτικό Επίπεδο	46
3.2 Σημασιολογικό επίπεδο	50
4. Συντομογραφίες και η μετάφραση τους	51
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ	54
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ / ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ	56
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	58
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	60

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

CAP= Common Agricultural Policy

ΚΓΠ= Κοινή Γεωργική Πολιτική

CAT= Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

CAT = Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας

CED= International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance

CED= Διεθνής Σύμβαση για την προστασία όλων των προσώπων από αναγκαστική εξαφάνιση

CEDAW= Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

CEDAW= Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών

CERD= Committee on the Elimination of Racial Discrimination

CERD = Επιτροπή για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων

CESCR= Committee on Economic, Social and Cultural Rights

CESCR= Επιτροπή για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα

CFR= European Union Charter of Fundamental Rights

ΧΘΔ= Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

CJEU= Court of Justice of the European Union

ΔΕΕ= Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

CMW= International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families

CMW= Διεθνής Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους

CRC= Convention on the Rights of the Child

CRC= Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού

CRPD= Convention on the Rights of Persons with Disabilities

CRPD= Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες

DG= Directorate-General of the European Commission

ΓΔ= Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

EAW= European Arrest Warrant

ΕΕΣ= Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης
EC= European Community
ΕΚ= Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ECtHR= European Court of Human Rights
ΕΔΑΔ= Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
EU= European Union
ΕΕ= Ευρωπαϊκή Ένωση
EULEX= European Union Rule of Law Mission
EULEX= Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου
FRA= European Union Agency for Fundamental Rights
ΟΘΔ= Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
HRC= Human Rights Committee
HRC= Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων
ICCPR= International Covenant on Civil and Political Rights
ΔΣΑΠΔ= Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα
ICERD= International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination
ICERD= Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων
ICESCR= International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights
ICESCR= Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα
IGO= Intergovernmental organization
ΔΚΟ= Διακυβερνητικός οργανισμός
ILA= International Law Association
ILA= Ένωση Διεθνούς Δικαίου
ILC= International Law Commission
ΕΔΔ= Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου
MoU= Memorandum of Understanding
ΜΣ= Μνημόνιο Συμφωνίας
OHCHR= Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
OHCHR= Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα
TEU= Treaty on European Union
ΣΕΕ= Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
TFEU= Treaty on the Functioning of the European Union
ΣΛΕΕ= Συνθήκη για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

UDHR= Universal Declaration of Human Rights

ΟΔΔΑ= Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

UN= United Nations

ΗΕ= Ηνωμένα Έθνη

UNHCR= Office of the United Nations High Commissioner for Refugees

UNHCR= Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες

UNMIK= United Nations Interim Administration Mission in Kosovo

UNMIK= Αποστολή των Ηνωμένων Εθνών για προσωρινή διοίκηση στο Κοσσυφοπέδιο

UPR= Universal Periodic Review (of the UN Human Rights Council)

UPR= Καθολική Περιοδική Εξέταση (του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ)

VCLT= Vienna Convention on the Law of Treaties

ΣΒΔΣ= Σύμβαση της Βιέννης περί του δικαίου των συνθηκών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτή η πτυχιακή εργασία αφορά την αποσπασματική μετάφραση της μελέτης «The European Union and International Human Rights Law» καθώς και θεωρητικά και τεχνικά ζητήματα της μετάφρασης. Είναι το αποτέλεσμα προσωπικής μελέτης ελληνικών και ξένων συγγραμμάτων με αποτέλεσμα την επιτυχή μετάφραση σε σημασιολογικό, γραμματικό και συντακτικό επίπεδο.

Η επιλογή της μελέτης έγινε ύστερα από προσωπικό ενδιαφέρον για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και για τον τρόπο κατά τον οποίο αυτά εφαρμόζονται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο δεύτερος λόγος της επιλογής αυτής είναι ότι θεώρησα το κείμενο ως μια πρόκληση λόγω του εξειδικευμένου λεξιλογίου και του αυστηρού ύφους του, καθώς είναι κάτι με το οποίο δεν έχω ασχοληθεί προηγουμένως.

Το απόσπασμα το οποίο μετέφρασα αποτελείται από το πρώτο κεφάλαιο, το πρώτο μέρος του δεύτερου κεφαλαίου και το γλωσσάρι με τις συντομογραφίες. Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται περιληπτικά τι θα συναντήσουμε στα υπόλοιπα κεφάλαια της μελέτης ενώ στο δεύτερο βλέπουμε αναλυτικότερα τις θετικές πτυχές αλλά και τις προκλήσεις που εμφανίζονται κατά την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πιο συγκεκριμένα εξετάζουμε το γεγονός ότι η εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν γίνεται μόνο από την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και από άλλους φορείς, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα Κράτη Μέλη αλλά και άλλους διακυβερνητικούς οργανισμούς, και πως αυτό πολλές φορές δημιουργεί προβλήματα κατά την εφαρμογή. Τέλος, στο γλωσσάρι συναντούμε κυρίως συντομογραφίες που αφορούν Συμβάσεις και Συνθήκες, καθώς και άλλους οργανισμούς.

Η εργασία μου ξεκινάει με την παρούσα εισαγωγή και έπειτα χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος είναι η μετάφραση του αποσπάσματος που επέλεξα. Το δεύτερο μέρος χωρίζεται σε δύο υποκεφάλαια. Το πρώτο αποτελεί το θεωρητικό πλαίσιο, το οποίο περιλαμβάνει τον ορισμό της μετάφρασης, τον ρόλο του μεταφράσματος, τις τεχνικές μετάφρασης από τους Vinay και Darbelnet, τα μεταφραστικά εργαλεία και κάποια γλωσσικά επίπεδα (μορφολογικό και σημασιολογικό). Το δεύτερο υποκεφάλαιο αποτελεί τον μεταφραστικό σχολιασμό του μεταφράσματος και περιλαμβάνει την μεθοδολογία που

ακολούθησα, τις τεχνικές που χρησιμοποίησα και τα προβλήματα που αντιμετώπισα κατά την διάρκεια της μετάφρασης.

Έπειτα ακολουθούν τα συμπεράσματα μου σε μορφή επιλόγου και η βιβλιογραφία με όλες τις πηγές τις οποίες συμβουλευτήκα, είτε έντυπες είτε ηλεκτρονικές. Τέλος, περιλαμβάνεται το παράρτημα το οποίο είναι το πρωτότυπο κείμενο το οποίο μετέφρασα.

I. ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ

Κεφάλαιο Ένα - Εισαγωγή

Καθώς τα Κράτη εντείνουν την συλλογική δράση και την συνεργασία μέσω διακυβερνητικών οργανισμών (ΔΚΟ), προκύπτουν πιθανά προβλήματα που αφορούν την διασφάλιση της συνοχής των εγγυήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν αναλάβει το καθένα ξεχωριστά. Με την ανάθεση εξουσιών στους διακυβερνητικούς οργανισμούς (ΔΚΟ) για την εκτέλεση ορισμένων αρμοδιοτήτων, τα Κράτη μπορούν να εγκαταλείψουν κάποια πεδία αρμοδιοτήτων για να ενεργήσουν ανεξάρτητα, ή να συντονίσουν ζητήματα σε βαθμό που η αποκεντρωμένη δράση των Κρατών είτε απαγορεύεται από τους κανονισμούς των διακυβερνητικών οργανώσεων ή είναι λιγότερο πιθανή. Χωρίς την ρητή παραχώρηση της υποχρέωσης να εγγυηθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα εντός του πεδίου αρμοδιοτήτων τους στους ΔΚΟ, τα Κράτη μπορούν να δημιουργήσουν μια κατάσταση όπου οι ΔΚΟ επιτάσσουν πρακτικές ή κανόνες που έρχονται ευθέως σε σύγκρουση με αυτές τις υποχρεώσεις, ή όπου ούτε οι διακυβερνητικοί οργανισμοί ούτε τα Κράτη έχουν ρητώς την αρμοδιότητα να δράσουν για την επίτευξη εκείνων των καθηκόντων.

Είτε η ΕΕ θεωρεί τον εαυτό της ως ΔΚΟ είτε τον διακρίνει ως υπερεθνικό είναι ένα αμφιλεγόμενο θέμα από απόψεως διεθνούς δικαίου. Οποιοσδήποτε φορέας που έχει ιδρυθεί από τα Κράτη, προικισμένος με τους δικούς του οργανισμούς για την άσκηση ορισμένων καθηκόντων, υπάγεται στην κατηγορία των ΔΚΟ προκειμένου να προσδιορίσει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του στο Διεθνές Δίκαιο. Εάν αυτός ο φορέας έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τον διακρίνουν από άλλους ΔΚΟ (όπως η αρχή άμεσου αποτελέσματος ή η κυριαρχία του στο δίκαιο της Ένωσης) έχει σίγουρα επιπτώσεις στην σχέση μεταξύ αυτού του ΔΚΟ και των Κρατών Μελών, αλλά δεν μεταβάλλει την σχέση ανάμεσα σ' αυτόν τον διακυβερνητικό οργανισμό και τρίτα Κράτη ή άλλους διακυβερνητικούς οργανισμούς, ή την σχέση μεταξύ των Κρατών Μελών και τρίτων Κρατών. Αυτό έχει αναγνωριστεί σαφώς από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Αυτές οι σχέσεις όχι μόνο ελέγχονται από το Διεθνές Δίκαιο, αλλά εξαιτίας των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου η ΕΕ έχει την ικανότητα να δημιουργήσει αυτά τα διακριτικά χαρακτηριστικά.

Τα Κράτη Μέλη της ΕΕ έχουν αναθέσει μικρότερο βαθμό αρμοδιοτήτων στην ΕΕ σ' ένα εύρος τομέων πολιτικής. Ορισμένοι τομείς πολιτικής ορίζονται ως 'αποκλειστικοί' στην ΕΕ, με αποτέλεσμα τα Κράτη Μέλη να μην έχουν πλέον την εξουσιοδότηση να δράσουν. Ένα μεγαλύτερο εύρος πολιτικών χαρακτηρίζεται ως 'κοινή' ανάμεσα στην ΕΕ και στα Κράτη Μέλη. Σ' αυτούς τους τομείς, τα Κράτη Μέλη μπορούν να ασκήσουν αρμοδιότητες εφόσον η ΕΕ δεν έχει δράσει, αλλά δεν πρέπει να δράσουν με τρόπο ασυνεπή προς τα ήδη υπάρχοντα μέτρα της ΕΕ. Επομένως, στους τομείς πολιτικής κοινών αρμοδιοτήτων, όταν η ΕΕ λάβει μέτρα, οι αρμοδιότητες των Κρατών Μελών μειώνονται αναλογικά.

Τα Κράτη Μέλη της ΕΕ υποβάλλονται σ' ένα ευρύ φάσμα υποχρεώσεων που προέρχονται από τον Χάρτη των ΗΕ και από τις συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ. Όλα τα Κράτη Μέλη αποτελούν κομμάτι του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο (στα Άρθρα 55 και 56) υποχρεώνει τα Κράτη να προωθήσουν καθολικό σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, καθώς και την τήρηση τους, για όλους αδιακρίτως φυλής, φύλου, γλώσσας και θρησκείας. Έπειτα από μερικές δεκαετίες πρακτικής, αυτή η αναφορά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει εκληφθεί από την Γενική Συνέλευση των ΗΕ να συμπεριλαμβάνει την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΟΔΔΑ) και οποιεσδήποτε συνθήκες ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ είναι μέρος τα Κράτη. Επομένως, τα Κράτη συχνά απευθύνονται με τους ακόλουθους όρους: Όλα τα Κράτη Μέλη έχουν την υποχρέωση να προωθούν και να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες όπως καθορίζεται από τον Χάρτη των ΗΕ και όπως αναπτύσσεται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στις διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και σε άλλα ισχύοντα νομοθετικά μέσα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η διαδικασία της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ είναι βασισμένη στον Χάρτη των ΗΕ, στην ΟΔΔΑ και στα όργανα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα στα οποία τα υπό εξέταση Κράτη είναι μέλη.

Όλα τα Κράτη Μέλη της ΕΕ συμμετέχουν στην πλειοψηφία των βασικών συνθηκών περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων σύμφωνα με την αιγίδα των ΗΕ: στο Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ΔΣΑΠΔ), στο Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα (ICESCR), στη Διεθνή Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων (ICERD), στη Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των

μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW), στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CAT) και στη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (CRC). Όλα τα Κράτη Μέλη της ΕΕ έχουν επικυρώσει ή υπογράψει την Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (CRPD).

Η ΕΕ αυτή καθαυτή δεν έχει ακόμα επικυρώσει ή προσχωρήσει σε μία συνθήκη ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ, με μόνη εξαίρεση την Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (CRPD), στην οποία προσχώρησε το 2010. Έχει αναπτύξει τους δικούς της εσωτερικούς μηχανισμούς που στοχεύουν στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά αυτοί δεν αντικατοπτρίζουν το εύρος των δικαιωμάτων, ούτε μιμούνται το βάθος των υποχρεώσεων που υλοποιούνται από τα Κράτη Μέλη βάσει των οργάνων των ΗΕ. Συνεπώς τα όργανα εντός δικαιοδοσίας των Κρατών Μελών των ΗΕ αντιμετωπίζουν ένα σύστημα δύο βαθμίδων για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όπου τα Κράτη Μέλη είναι ακόμη ικανά να δράσουν ατομικά, θα καθοδηγηθούν από τις υποχρεώσεις τους βάσει των συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του Χάρτη των ΗΕ. Ωστόσο, στους τομείς εντός της αρμοδιότητας της ΕΕ, τα Κράτη Μέλη θέτουν σε εφαρμογή τους κανόνες της ΕΕ οι οποίοι δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τα ευρύτερα και ουσιαστικότερα πρότυπα που εμπεριέχονται στα όργανα των ΗΕ.

Η προοπτική ενός συστήματος δύο βαθμίδων για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντός της ΕΕ πλήττει τον πυρήνα της αρχής της καθολικότητας στην οποία βασίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, και νομικά και εννοιολογικά. Αυτό επιβεβαιώνεται σε κανονιστικό επίπεδο από διάφορα όργανα. Η ΟΔΔΑ ισχυρίζεται ότι τα περιεχόμενα της είναι ένα κοινό πρότυπο επίτευξης για όλους τους ανθρώπους και όλα τα έθνη και η Διακήρυξη της Βιέννης του 1993 επιβεβαιώνει ότι ο παγκόσμιος χαρακτήρας αυτών των δικαιωμάτων και των ελευθεριών είναι αναμφισβήτητος. Οι συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ αναφέρονται στα ίσα και αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα όλων των μελών της ανθρώπινης οικογένειας, επιβεβαιώνοντας ότι τα Κράτη έχουν την υποχρέωση να προωθήσουν παγκόσμιο σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ελευθερίες καθώς και την τήρηση τους. Η ΕΕ επίσης προωθεί ενεργητικά την επικύρωση των συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα των ΗΕ από τρίτες χώρες στις εξωτερικές τους σχέσεις. Κατ' αυτή την έννοια, οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ περί διαλόγων για τα

ανθρώπινα δικαιώματα με τρίτες χώρες δηλώνουν: Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ταγμένη στην αντιμετώπιση εκείνων των ζητημάτων προτεραιότητας, τα οποία πρέπει να συμπεριληφθούν στην Ημερήσια Διάταξη για κάθε διάλογο. Αυτά περιλαμβάνουν την υπογραφή, την επικύρωση και την εφαρμογή διεθνών οργάνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την συνεργασία διεθνών διαδικασιών και μηχανισμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ακολούθως, η καθολικότητα είναι μία αρχή την οποία προωθεί η ΕΕ. Επομένως, είναι ακόμα πιο σημαντικό η ΕΕ να διασφαλίσει ότι το καθεστώς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της προσαρμόζεται στα πρότυπα των ΗΕ, στα οποία έχουν δεσμευτεί τα Κράτη Μέλη της, και το οποίο προωθείται στο εξωτερικό. Οποιαδήποτε ανισότητα ανάμεσα σε εσωτερικές και εξωτερικές προσεγγίσεις προς τα ανθρώπινα δικαιώματα θα εξυπηρετούσε στην υπονόμευση του ρόλου της ΕΕ απέναντι στους διεθνείς εταίρους και άλλα τρίτα Κράτη. Εν προκειμένω το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει υπογραμμίσει ότι η εσωτερική επίδοση της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα έχει άμεσο αντίκτυπο στην αξιοπιστία της και στην ικανότητα να εφαρμόσει αποτελεσματική εξωτερική πολιτική στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αυτή η μελέτη ερευνά πως και γιατί η ΕΕ πρέπει να θέσει σε εφαρμογή τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στον Χάρτη των ΗΕ και σε άλλες συνθήκες των ΗΕ. Το κεφάλαιο δύο μελετά, σε μία ευρύτερη έννοια, την τρέχουσα προσέγγιση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, επισημαίνοντας και τις επιτυχίες και τις εναπομένουσες προκλήσεις της. Οι αδυναμίες του καθεστώτος της ΕΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπογραμμίζουν την ανάγκη της ΕΕ να προσχωρήσει στις προδιαγραφές των ΗΕ με σκοπό να διασφαλίσει ότι εκείνοι που υπάγονται στην δικαιοδοσία των Κρατών Μελών, ευεργετούνται από τα πρότυπα τα οποία οι τελευταίοι δεσμεύθηκαν να εφαρμόσουν. Το κεφάλαιο τρία ερευνά το έδαφος γύρω από το Διεθνές Δίκαιο σύμφωνα με το οποίο η ΕΕ είναι δεσμευμένη είτε άμεσα *de jure* είτε έμμεσα *de facto* με τις συνθήκες των ΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και με τα πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προκύπτουν από τον Χάρτη των ΗΕ.

Το κεφάλαιο 4 έπειτα εξετάζει τους διάφορους μηχανισμούς μέσω των οποίων τα όργανα συνθήκης των ΗΕ και τα όργανα του Χάρτη μπορούν να έρθουν σε επαφή και να συνεργαστούν με την ΕΕ με σκοπό να διευκολύνουν την τήρηση των προτύπων των ΗΕ. Το κεφάλαιο 5 περιλαμβάνει μια περιπτωσιακή μελέτη η οποία δρα ως ένα από

παράδειγμα του πως τα πρότυπα των ΗΕ μπορούν να συνεισφέρουν και να εμπλουτίσουν τις πολιτικές της ΕΕ, ενώ διασφαλίζουν ότι είναι συνεπή με τις ήδη υπάρχουσες υποχρεώσεις των Κρατών Μελών στο πλαίσιο των εν λόγω μηχανισμών. Η περιπτωσιακή μελέτη είναι βασισμένη στον 'Οδικό Χάρτη για την ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες' που ανήκει στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, ορίζει τα σχετικά πρότυπα που συμπεριλαμβάνονται στις συνθήκες περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ τα οποία η ΕΕ πρέπει να λάβει υπόψη στην εκπόνηση της αναμενόμενης πρότασης της για νομοθεσία σχετικά με τις Ειδικές διασφαλίσεις για ευάλωτους υπόπτους ή κατηγορούμενους.

Κεφάλαιο 2 – Η Ευρωπαϊκή Ένωση: Θετικές Πτυχές και Προκλήσεις για την Εφαρμογή των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων εντός της ΕΕ

Αυτό το κεφάλαιο θα διερευνήσει, σε διαρθρωτικό επίπεδο, τους τρόπους μέσω των οποίων θα τεθούν σε ισχύ τα ανθρώπινα δικαιώματα στην ΕΕ. Η εξέταση συγκεκριμένων τομέων πολιτικής υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής αυτής της μελέτης. Ωστόσο, θα παραταθούν ενδεικτικά παραδείγματα για θετικές εξελίξεις και προκλήσεις. Η ενότητα Α θα διερευνήσει τα μέτρα που υπάρχουν εντός του νομικού συστήματος της ΕΕ για να τεθούν σε ισχύ τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ενότητα Β έπειτα θα αναλύσει πιθανές αδυναμίες του συστήματος όπως και άλλες προκλήσεις εντός του δικαίου της ΕΕ και της χάραξης πολιτικής για την εφαρμογή των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Εκ προοιμίου πρέπει να γίνει κατανοητό ότι ενώ η ορολογία που εφαρμόζεται από την ΕΕ είναι "θεμελιώδη δικαιώματα", αντί για "ανθρώπινα δικαιώματα", δεν υπάρχει πραγματική διαφορά ανάμεσα στα δύο. Διαφορετικές ετικέτες, όπως "θεμελιώδεις ελευθερίες", "ατομικές ελευθερίες", ή "ατομικά δικαιώματα" έχουν επίσης εφαρμοστεί στην συλλογή αξιών που αναφέρονται ως ανθρώπινα δικαιώματα. Το γεγονός ότι τα "θεμελιώδη δικαιώματα" ταυτίζονται εννοιολογικά και νομικά με τα "ανθρώπινα δικαιώματα" είναι εμφανές από την προσέγγιση του ΔΕΕ, το οποίο βασίζεται στις συνθήκες ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΧΘΔ), ο οποίος είναι κυρίως αποτελούμενος από "ανθρώπινα δικαιώματα" που περιλαμβάνονται στην Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (εφεξής "Ευρωπαϊκή Σύμβαση") όπως και σε συνθήκες των

ΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (βλ. παρακάτω). Επιπλέον, ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (ΟΘΔ) καθοδηγείται κυρίως από τις συνθήκες των ΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως και από τον ΧΘΔ, για να καθορίσει τα πρότυπα βάσει των οποίων θα συγκρίνει τις πρακτικές της ΕΕ και των Κρατών Μελών. Δεν φαίνεται να έχει γίνει κάποια προσπάθεια διαφοροποίησης ανάμεσα στα θεμελιώδη δικαιώματα και τα ανθρώπινα δικαιώματα στην θεωρία ή στην νομολογία.

Α. ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Σε πολλές περιπτώσεις η ΕΕ και τα Κράτη Μέλη της μπορούν να επαινεθούν για την λήψη μέτρων ως προς την διασφάλιση της συνεχούς εφαρμογής των υποχρεώσεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα παράλληλα με την διαδικασία ένταξης. Πρώτον, το ΔΕΕ έχει αναπτύξει σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα ως προϋπόθεση του θεμιτού δικαίου της Ένωσης, διασφαλίζοντας έτσι ότι με την λήψη μέτρων από την ΕΕ δεν θα καταπατηθεί το σύνολο ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχει αναγνωρισθεί ως μέρος των "γενικών αρχών" του δικαίου της Ένωσης. Το περιεχόμενο των "γενικών αρχών" έχει αναπτυχθεί βασισμένο στις συνθήκες στις οποίες συμμετέχουν τα Κράτη Μέλη, ειδικότερα στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση, στις συνταγματικές παραδόσεις των Κρατών Μελών και, σε μικρότερο βαθμό, στις συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ.

Δεύτερον, η Συνθήκη της Λισαβόνας έχει προσδώσει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα στον ΧΘΔ, υποχρεώνοντας τα θεσμικά όργανα της ΕΕ (και τα Κράτη Μέλη όταν εφαρμόζουν και ερμηνεύουν το Δίκαιο της Ένωσης) να σέβονται τα δικαιώματα που απαριθμεί. Σύμφωνα με το Άρθρο 51(1) του ΧΘΔ:

Οι διατάξεις του εν λόγω Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και στους οργανισμούς της Ένωσης, τηρούμενης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα Κράτη Μέλη μόνο όταν εφαρμόζουν το δίκαιο Ένωσης. Ως εκ τούτου πρέπει να σέβονται τα δικαιώματα, να τηρούν τις αρχές και να προάγουν την εφαρμογής τους, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές τους και τηρώντας τα όρια των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, όπως της απονέμονται από τις Συνθήκες.

Συνεπώς, σε βαθμό που το εθνικό δίκαιο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι θέτει σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης (δηλαδή σε ορισμένες περιπτώσεις όπου τα Κράτη Μέλη παραμένουν αρμόδια να ενεργούν μόνα), ο ΧΘΔ δεν έχει ρόλο στο να καθορίσει την ισχύ του.

Ο ΧΘΔ αντιπροσωπεύει μία ιδιαίτερα σημαντική ανάπτυξη στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την ΕΕ, πρώτον επειδή τα δικαιώματα που απαριθμούνται στον Χάρτη επεκτείνονται πέρα από αυτά που μέχρι τώρα έχουν αναγνωρισθεί από το ΔΕΕ σαν μέρος των "γενικών αρχών" του δικαίου, και δεύτερον επειδή υπερβαίνουν την εμβέλεια της Ευρωπαϊκής Σύμβασης (η οποία είναι η κύρια πηγή έμπνευσης του ΔΕΕ). Η εισαγωγή δηλώνει ότι ο ΧΘΔ επιβεβαιώνει τα δικαιώματα όπως προκύπτουν, ειδικότερα, από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις και διεθνείς υποχρεώσεις των Κρατών Μελών. Η επιρροή των συνθηκών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ έχει αναφερθεί στα επεξηγηματικά έγγραφα του ΧΘΔ, για παράδειγμα στο Άρθρο 24 σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού, το οποίο δηλώνεται στο επεξηγηματικό έγγραφο ότι είναι βασισμένο στην Σύμβαση της Νέας Υόρκης για τα δικαιώματα του παιδιού.

Τρίτον, οι οργανισμοί της ΕΕ έχουν αρχίσει να ενημερώνονται ρητά για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην δουλειά τους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής η Επιτροπή), αρμόδια για την δρομολόγηση νομοθεσίας, έχει δηλώσει ότι οι νομοθετικές προτάσεις θα διέρχονται από αξιολόγηση των επιπτώσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για να διασφαλισθεί η συμμόρφωση με τον ΧΘΔ. Έχει αρχίσει επίσης την ενσωμάτωση συγκεκριμένων στοιχείων ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορα επίπεδα χάραξης πολιτικής. Για παράδειγμα, η ΕΕ έχει επίσης κάνει βήματα προς την ανάπτυξη μιας στρατηγικής όσον αφορά τα δικαιώματα του παιδιού για την διευκόλυνση της εφαρμογής τους σε διάφορους τομείς των αρμοδιοτήτων της ΕΕ, όπως άσυλο και μετανάστευση, πολιτική ανάπτυξης, υγεία, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και ποινικό δίκαιο.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το Συμβούλιο) έχει υιοθετήσει ένα πλήθος κατευθυντήριων γραμμών για την ενημέρωση των οργανισμών και των Κρατών Μελών για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις σχέσεις τους με τρίτες χώρες. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή συντάσσουν επίσης Ετήσιες Εκθέσεις πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα, και παρόλο που έχουν εστιάσει στα ανθρώπινα δικαιώματα εκτός ΕΕ, η Επιτροπή έχει δηλώσει ότι αυτό στο μέλλον θα επιβεβαιώσει την συμμόρφωση των Κρατών Μελών με τον Χάρτη όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Εντός

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπάρχουν επίσης αρκετές Επιτροπές αφιερωμένες σε θέματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αν και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν είναι εξουσιοδοτημένο να θεσπίζει νομοθεσία, μπορεί να το ζητήσει επισήμως από την Επιτροπή και τακτικά να αιτείται από την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα Κράτη Μέλη να αναλάβει πρωτοβουλίες για να εξασφαλίσει την προστασία και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ευρύ φάσμα εσωτερικών και εξωτερικών ζητημάτων, όπως και να εγκρίνει ψηφίσματα όσον αφορά τρίτες χώρες όπου εικάζεται ότι έχουν προκύψει παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στα πλαίσια αυτά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο φροντίζει να επιτελέσει ενεργό ρόλο στην εξέταση και στην παρατήρηση των μέτρων που έχουν παρθεί από την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα Κράτη Μέλη.

Το 2007 η ΕΕ ίδρυσε τον ΟΘΔ και του ανέθεσε να συλλέξει και να αναλύσει δεδομένα με σκοπό να εκπονήσει συγκριτικές εκθέσεις πάνω σε ιδιαίτερα θεματικά ζητήματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι μελέτες του Οργανισμού (ΟΘΔ) παρείχαν εμπεριστατωμένη ανάλυση του δικαίου, της πρακτικής και των κοινωνικών εμπειριών στην ΕΕ και σε εθνικά επίπεδα, χρησιμοποιώντας μία συγκριτική προσέγγιση για να αναγνωρίσει δυνάμεις και αδυναμίες σε διάφορα Κράτη Μέλη.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η μεθοδολογία που έχει υιοθετήσει ο ΟΘΔ στις μελέτες του, η οποία αποτελεί την βάση των γνώμων που εκδόθηκαν στους οργανισμούς της ΕΕ και στα Κράτη Μέλη. Κατά αυτή την έννοια ο ΟΘΔ αναδεικνύει τα διεθνή πρότυπα που αφορούν το ζήτημα υπό εξέταση (συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ και των εγγράφων που εκδόθηκαν από τα εποπτικά όργανα τα οποία ερμηνεύουν τις διατάξεις τους) σαν υπόβαθρο κατά το οποίο αναλύει τις υπάρχουσες πρακτικές της ΕΕ και των Κρατών Μελών και προτείνει τροποποιήσεις. Για παράδειγμα, οι συγκριτικές εκθέσεις του 2009 του Οργανισμού (ΟΘΔ) για της συνθήκες στέγασης των Ρομά και των νομάδων στην ΕΕ εμπνέεται από το Άρθρο 11(1) του Διεθνούς Συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα (ICESCR) και ιδιαίτερα του γενικού σχολίου ν.4 της Επιτροπής για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (CESCR) για το δικαίωμα στέγασης προκειμένου να προσδιορίσουν την εμβέλεια και την σημασία του δικαιώματος στέγασης. Οι πολιτικές και οι πρακτικές της ΕΕ και των Κρατών Μελών εξετάζονται σε συνάρτηση με αυτά τα πρότυπα, και οι γνώμες που εκδόθηκαν από τον Οργανισμό (ΟΘΔ) αναφέρονται κυρίως στις συνθήκες των ΗΕ εφόσον απαιτείται.

Πέμπτον, η ΕΕ έχει αναπτύξει τον δικό της τομέα ουσιαστικού δικαίου σχετικά με την ίση μεταχείριση, το οποίο είναι βασικό στοιχείο του καθεστώτος όλων των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Το καθεστώς ίσης μεταχείρισης της ΕΕ προέκυψε προκειμένου να αντιμετωπιστούν ιδιαίτερες οικονομικές ανησυχίες, διασφαλίζοντας ότι τα Κράτη Μέλη, τα οποία προσέφεραν λιγότερο ευνοϊκή (και επομένως λιγότερο δαπανηρή) προστασία στις γυναίκες στον χώρο εργασίας, δεν θα αποκτούσαν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Από το 2000 και μετά η νομοθετική προστασία έχει εξελιχθεί σε μεγάλο βαθμό, έτσι το Δίκαιο της Ένωσης παρέχει προστασία έναντι των διακρίσεων στο περιβάλλον της εργασίας για διάφορους λόγους: φύλο, φυλετική και εθνική καταγωγή, ηλικία, θρησκεία ή πίστη, σεξουαλικός προσανατολισμός και αναπηρία. Παρέχεται επίσης προστασία έναντι διακρίσεων πέραν του τομέα της απασχόλησης αλλά μόνο σε σχέση με τους παραπάνω λόγους. Προστασία έναντι διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνικής καταγωγής και φύλου απαγορεύεται στο πλαίσιο πρόσβασης αγαθών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Προστασία έναντι διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνικής καταγωγής επίσης απαγορεύεται στο πλαίσιο πρόσβασης στα συστήματα πρόνοιας γενικότερα. Επιπλέον, το Άρθρο 10 της Συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) (μια νέα διάταξη θεσπίστηκε από την Συνθήκη της Λισαβόνας) δημιουργεί μία υποχρέωση στην ΕΕ να καταπολεμήσει τις διακρίσεις ενώ καθορίζει τις πολιτικές και τις δράσεις της, το οποίο δηλώνει ότι η ΕΕ πρέπει να διασφαλίζει όχι μόνο ότι οι ίδιες οι πολιτικές της δεν κάνουν διακρίσεις αλλά και ότι προωθούν την ισότητα. Έτσι διακρίνεται ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα διαπνέουν διάφορες πτυχές των δραστηριοτήτων της ΕΕ και συμβάλλουν στην χάραξη πολιτικής της ΕΕ σε ορισμένους τομείς.

B. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Παρά τους τομείς της επιτυχίας, παραμένει μία επιτακτική ανάγκη να διασφαλιστεί η συμμόρφωση της ΕΕ με τα πρότυπα ανθρώπινων δικαιωμάτων όπως εγγυάται από τον Χάρτη των ΗΕ και τις συνθήκες των ανθρώπινων δικαιωμάτων των ΗΕ, για διάφορους λόγους. Σε γενικές γραμμές, οι τρέχουσες μέθοδοι για την προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων εντός της ΕΕ δεν παρέχουν το επίπεδο προστασίας που απαιτείται από τα Κράτη Μέλη σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που υπέχουν δυνάμει του Χάρτη των ΗΕ και

των συνθηκών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτή η ενότητα θα υπογραμμίσει αυτές τις προκλήσεις.

1. Περιορισμοί των ‘Γενικών Αρχών’ του Δικαίου της Ένωσης

Το φάσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως αναγνωρίζεται από τις ‘γενικές αρχές’ του Δικαίου της Ένωσης στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση. Η χαρακτηριστική διατύπωση του ΔΕΕ είναι η εξής:

Τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου την τήρηση των οποίων διασφαλίζει το Δικαστήριο. Για τον σκοπό αυτό, το Δικαστήριο εμπνέεται από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των Κρατών Μελών και από τα στοιχεία που παρέχουν οι διεθνείς πράξεις περί προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στις οποίες έχουν συνεργαστεί ή έχουν προσχωρήσει τα Κράτη Μέλη. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση έχει ιδιαίτερη σημασία από αυτήν την άποψη.

Η προνομιακή θέση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης αντικατοπτρίζεται επίσης στο κείμενο του Άρθρου 6(3) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο δηλώνει:

Τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως εξασφαλίζεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και όπως προκύπτει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των Κρατών Μελών, πρέπει να απαρτίζουν τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.

Είναι θετικό το γεγονός ότι το ΔΕΕ έχει προσφύγει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση προκειμένου να αναπτύξει το σύνολο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων το οποίο πρέπει να σέβεται η ΕΕ κατά τρόπο σύμφωνο με τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από τα Κράτη Μέλη στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού.

Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό στο πεδίο εφαρμογής των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Ως συνέπεια από την σχεδόν αποκλειστική άντληση των τελευταίων, ένα μεγάλο εύρος των οικονομικών, των κοινωνικών και των πολιτιστικών δικαιωμάτων, καθώς και αναλυτικά διατυπωμένα δικαιώματα γύρω από

ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες, όπως γυναίκες και παιδιά, είναι πιθανόν να εξαιρούνται από την προστασία.

Η επιφυλακτικότητα του ΔΕΕ να αντλήσει από συνθήκες εκτός της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για να αναπτύξει τις ‘γενικές αρχές’, έχει διευρυνθεί στην απόρριψη της εγκυρότητας της ερμηνείας των οργάνων παρακολούθησης των ΗΕ για τις διατάξεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ακολουθώντας στην υπόθεση Grant το ΔΕΕ αρνήθηκε να αποδεχτεί ότι η απαγόρευση των δυσμενών διακρίσεων λόγω φύλου θα μπορούσε να συμπεριλάβει τον ‘σεξουαλικό προσανατολισμό’. Δεν ήταν πειστικό από τα επιχειρήματα ότι ο σεξουαλικός προσανατολισμός αναγνωρίζονταν ως λόγος προστασίας υπό το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της νομολογίας της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC) των ΗΕ. Ενώ το ΔΕΕ δεν δύναται να κρίνει ότι το ‘φύλο’ δεν μπορεί να συμπεριλαμβάνει τον ‘σεξουαλικό προσανατολισμό’, φαίνεται να απορρίπτει ρητώς το βάρος των ευρημάτων της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC), δηλώνοντας ότι δεν είναι ένας δικαστικός θεσμός και ότι τα ευρήματα του δεν είναι νομικώς δεσμευτικά.

Την ίδια στιγμή, όπου έχει αναφερθεί στις συνθήκες των ΗΕ, αυτό ήταν κάπως ασυνεπή. Στην υπόθεση Κοινοβουλίου εναντίον Συμβουλίου σχετικά με την οικογενειακή επανένωση, παρόλο που το ΔΕΕ αναφέρθηκε θετικά στην Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (CRC), βασίστηκε σχεδόν ολοκληρωτικά στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση και στην νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) για την ανάπτυξη της έκτασης του δικαιώματος του παιδιού στην οικογενειακή ζωή σύμφωνα με το Άρθρο 8 (το δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή). Στην μεταγενέστερη υπόθεση *Detiček* (σχετικά με την απαγωγή παιδιών) το ΔΕΕ βασίστηκε ολοκληρωτικά στο Άρθρο 24 του ΧΘΔ για τα δικαιώματα του παιδιού χωρίς να γίνει αναφορά στην Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (CRC) ή στην ερμηνεία που δόθηκε από το όργανο παρακολούθησης, αν και το άρθρο αυτό είναι βασισμένο στην Σύμβαση.

Αν το ΔΕΕ υιοθετούσε μία πιο δεκτική προσέγγιση για τα πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ στην ανάπτυξη των γενικών αρχών, θα μπορούσε να μετριάσει τον κίνδυνο ενός συστήματος δύο βαθμίδων για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που αναφέρθηκε στο Κεφάλαιο 1. Οι συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ ήδη πληροί σαφώς το κριτήριο που εφαρμόστηκε για την ανάπτυξη των γενικών αρχών, το οποίο αναγνωρίζεται ρητώς από το ΔΕΕ:

το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα είναι ένα από τα διεθνή νομικά μέσα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία λαμβάνει υπόψη κατά την εφαρμογή των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου. Το ίδιο ισχύει και για την Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.

Αν το ΔΕΕ είναι ο θεματοφύλακας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντός της ΕΕ, τότε πρέπει να είναι και ο θεματοφύλακας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σαν σύνολο κανόνων με οικουμενικό χαρακτήρα. Το ΔΕΕ αφιέρωσε ιδιαίτερη προσπάθεια τα πρώτα του χρόνια για να διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης μεταξύ των Κρατών Μελών μέσω ανάπτυξης της αρχής της προτεραιότητας και του άμεσου αποτελέσματος, με σκοπό να διασφαλίσει την σωστή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Αν οι οικονομικοί στόχοι της ΕΕ δικαιολογούν την ομοιόμορφη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης στα Κράτη Μέλη, τότε ο στόχος της ΕΕ να προωθήσει την ευδαιμονία των ανθρώπων της δικαιολογεί επίσης την ομοιόμορφη ερμηνεία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων- πολύ δε περισσότερο αν η ΕΕ προωθεί την καθολικότητα στις εξωτερικές της σχέσεις.

Η έλλειψη τακτικών αναφορών στις συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ απειλεί να υπονομεύσει τον οικουμενικό χαρακτήρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αρνητική στάση που εκφράστηκε στην υπόθεση *Grant* προς την νομολογία της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (HRC) δεν έλαβε υπόψη τη φύση του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συγκεκριμένα τον τρόπο μέσω του οποίου εξελίσσεται. Οι μηχανισμοί προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε περιφερειακό επίπεδο και σε επίπεδο ΗΕ εξαρτώνται ο ένας από τον άλλον σε μεγάλο βαθμό με σκοπό την ανάπτυξη της ερμηνείας των διεθνών προτύπων. Αυτό βασίζεται σε εννοιολογικές και ρεαλιστικές εκτιμήσεις.

Πρώτον, ως επί το πλείστον τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται στις κυριότερες περιφερειακές πράξεις και στις πράξεις των ΗΕ εκφράζονται με παρόμοιους, και συχνά ολόιδιους, όρους. Αυτό καθαυτό είναι βασισμένο σε μεγάλο μέρος στην αρχή της καθολικότητας το οποίο απορρέει από την προϋπόθεση πως οτιδήποτε επιτρέπει ένα άτομο να επωφεληθεί από τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι η υπόσταση του/της ως ανθρώπινο ον. Επομένως βγάζει απόλυτο νόημα ότι τα όργανα παρακολούθησης στηρίζονται στην

νομολογία και στα ερμηνευτικά έγγραφα τους, τα οποία επεξηγούν την σημασία παρόμοιων και ολόιδιων διατυπώσεων.

Δεύτερον, σε αντίθεση με τις εσωτερικές δικαιοδοσίες, τα περιφερειακά όργανα παρακολούθησης και τα όργανα παρακολούθησης των ΗΕ (εκτός από το ΕΔΑΔ) εκδίδουν σχετικά λίγες αποφάσεις για αμφισβητούμενες υποθέσεις, συμβουλευτικές γνωμοδοτήσεις, ή γενικά ερμηνευτικά έγγραφα. Αυτό το καθιστά απαραίτητο για την επίλυση διαφορών και για την στήριξη του ενός οργάνου παρακολούθησης από το άλλο. Δεδομένου ότι μ' αυτόν τον τρόπο η αρχή της καθολικότητας προκύπτει πρακτικά από τα όργανα επίλυσης διαφορών και παρακολούθησης, είναι τελείως αφύσικο ότι το ΔΕΕ πρέπει να αναπτύξει ένα Ευρωπαϊκό σύστημα σε απομόνωση.

Το ΔΕΕ μπορούσε να ενθαρρύνεται να αντλήσει διεξοδικά από τους οργανισμούς παρακολούθησης της συνθήκης των ΗΕ λαμβάνοντας υπόψη τρεις άλλους παράγοντες. Πρώτον, τα συμβαλλόμενα Κράτη των συνθηκών περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ εγκατέστησαν όργανα παρακολούθησης αποτελούμενα από εμπειρογνώμονες και τους ανέθεσαν το έργο της ερμηνείας των διατάξεων τους. Δεδομένου ότι τα όργανα της Συνθήκης επιτάχθηκαν από τα Κράτη (συμπεριλαμβανόμενων και όλων των Κρατών Μελών της ΕΕ) για να παρέχουν της δεσμευτικές ερμηνείες των συνθηκών, είναι δύσκολο να αμφισβητηθεί ο ισχυρισμός ότι το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι αυτό που δηλώνουν τα όργανα παρακολούθησης ότι είναι.

Δεύτερον, δεν είναι μόνο άλλα όργανα για τα ανθρώπινα δικαιώματα που αναφέρονται στην νομολογία των οργάνων των ΗΕ που έχουν συσταθεί βάσει των Συνθηκών, αλλά επίσης και δικαστήρια με γενική δικαιοδοσία. Για παράδειγμα, το Διεθνές Δικαστήριο βασίστηκε σε ερμηνείες που εκδόθηκαν από αυτά τα όργανα στην Συμβουλευτική Γνώμη τους για τον Τοίχο στην Κατεχόμενη Παλαιστίνη, και αναφέρονται όλο και πιο συχνά από τα εθνικά δικαστήρια. Τρίτον, το ΕΔΑΔ – το όργανο το οποίο λαμβάνει περισσότερο υπόψη το ΔΕΕ όταν ερμηνεύει και εφαρμόζει τις 'γενικές αρχές' – βασίζεται ολοένα και πιο συχνά στις αποφάσεις των οργάνων των ΗΕ για τις Συνθήκες. Αυτό έχει αποδειχθεί ακόμα πιο αναγκαίο υπό το φως της ηλικίας της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης, για τον λόγο αυτόν ενώ οι συνθήκες των ΗΕ έχουν εξελιχθεί ώστε να επιλυθούν συγκεκριμένα ζητήματα, όπως εμπορία ή τα δικαιώματα των παιδιών, γι' αυτά τα ζητήματα δεν

υφίσταται ρητή διάταξη από την Ευρωπαϊκή Συνέλευση. Το ΕΔΑΔ έχει καταφύγει στα όργανα των ΗΕ για να εκτίσει την βάση των ερμηνειών του στις πιο γενικές διατάξεις.

Για παράδειγμα, σε μία πρόσφατη υπόθεση σε σχέση με μία καταγγελία για εμπορία, η Ρωσία πρόβαλε το επιχείρημα ότι το αίτημα ήταν απαράδεκτο εφόσον η εμπορία δεν αναφέρεται ρητά από την Ευρωπαϊκή Συνέλευση. Το ΕΔΑΔ έκρινε ότι η απαγόρευση της εμπορίας εντοπίζεται στο Άρθρο 4 της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης, το οποίο απαγορεύει την δουλεία. Το ΕΔΑΔ αναφέρθηκε σε ορισμένα όργανα των ΗΕ που σχετίζονται με την απαγόρευση της εμπορίας, συμπεριλαμβανομένων της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και του 'πρωτοκόλλου του Παλέρμο'¹ δηλώνοντας:

Το Δικαστήριο πρέπει να έχει υπόψη το γεγονός ότι το πλαίσιο των διατάξεων είναι μία συνθήκη για την αποτελεσματική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων του ανθρώπου και ότι η Συνέλευση πρέπει να εξετάζεται στο σύνολο και να ερμηνεύεται με τέτοιο τρόπο ώστε να προωθεί εσωτερική συνοχή και αρμονία ανάμεσα στις διάφορες διατάξεις. Πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οποιοιδήποτε σχετικοί κανόνες και αρχές του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν ανάμεσα στα συμβαλλόμενα μέρη και στην Συνέλευση και πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τους άλλους κανόνες του διεθνούς δικαίου του οποίου αποτελούν μέρος.

Στην υπόθεση Οπούζ εναντίον Τουρκίας το ΕΔΑΔ ασχολήθηκε με μία καταγγελία κατά την οποία το Κράτος δεν έλαβε μέτρα για την προστασία των γυναικών από ενδοοικογενειακή βία, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου που αντιμετωπίστηκαν και εξετάστηκαν (ή όχι) οι κατηγορίες από την τοπική αστυνομία και τα δικαστήρια. Το ΕΔΑΔ δήλωσε:

Ερμηνεύοντας τις διατάξεις της Συνέλευσης και το φάσμα των υποχρεώσεων του Κράτους σε συγκεκριμένες υποθέσεις, το Δικαστήριο θα αναζητήσει οποιεσδήποτε ομόφωνες και κοινές αξίες που αναδύονται από πρακτικές των Ευρωπαϊκών Κρατών και των εξειδικευμένων διεθνών οργάνων, όπως είναι η Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, και θα δώσει προσοχή στην εξέλιξη των κανόνων και αρχών στο διεθνές δίκαιο μέσω άλλων αναπτύξεων όπως η σύμβαση του Belém do

¹ (Πρωτόκολλο κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη γη, τη θάλασσα και τον αέρα, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος)

Παρά, η οποία καθορίζει το καθήκον των Κρατών όσον αφορά την εξάλειψη της έμφυλης βίας.

Το ΕΔΑΔ έπειτα προχώρησε στον ορισμό της έννοιας των διακρίσεων λόγω φύλου που ορίζεται από την Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και την γενική σύσταση αριθ. 19 της επιτροπής για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών (εφεξής Επιτροπή της CEDAW) και στην εφαρμογή της στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης με σκοπό να διαπιστωθεί ότι η έμφυλη βία αποτελεί μία μορφή διάκρισης. Το γεγονός ότι το ΕΔΑΔ αντλεί σε μεγάλο βαθμό από τις συνθήκες των ΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να παρακινεί το ΔΕΕ να έχει εμπιστοσύνη σ' αυτά τα όργανα και στις ερμηνείες που δίνονται σ' αυτά από τα όργανα της Συνθήκης. Υπό αυτήν την έννοια η ΕΕ έχει ένα σημαντικό ρόλο στην διασφάλιση της οικουμενικής εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε συνδυασμό με περιφερειακές και παγκόσμιες δικαιοδοσίες.

Επομένως, ενώ η ανάπτυξη του ΔΕΕ για τις 'γενικές αρχές' σημειώνει ένα θετικό βήμα, το τελευταίο χρησιμοποιεί τις συνθήκες των ΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τρόπο περιορισμένο και αντιφατικό, με την πιθανότητα ότι ένα μεγάλο μέρος των υποχρεώσεων που συμπεριλαμβάνεται στις συνθήκες των ΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένει απροστάτευτο στο νομικό σύστημα της ΕΕ. Υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι, οι οποίοι βασίζονται σε υπάρχουσες πρακτικές ανάμεσα στα όργανα επίλυσης διενέξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του ΕΔΑΔ, όπως και στην αρχή της καθολικότητας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για να υιοθετήσει μία ουσιαστικότερη προσέγγιση το ΔΕΕ.

2. Περιορισμοί του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ενώ ο ΧΘΔ είναι μία σημαντική εξέλιξη του πλαισίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ΕΕ, και υπερβαίνει το εύρος των δικαιωμάτων που έχουν αναγνωρισθεί από την Ευρωπαϊκή Συνέλευση, δεν περιλαμβάνει όλα εκείνα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από τις συνθήκες των ΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, παραμένει αδιευκρίνιστο σε τι βαθμό το ΔΕΕ θα στηριχθεί στον ΧΘΔ για να αναπτύξει τις 'γενικές αρχές' του δικαίου της Ένωσης. Ο ΧΘΔ έχει καταλήξει να χαρακτηρίζεται εμφανέστερα στην νομολογία του ΔΕΕ, αν και αυτό παρουσιάζεται με διαφορετικές μορφές. Έχει

χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με άλλες διεθνείς πράξεις για να δικαιολογήσει την διεύρυνση των ‘γενικών αρχών’ πέρα από τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Συνέλευση. Επομένως τα δικαιώματα του παιδιού στο πλαίσιο των δικαιωμάτων της οικογενειακής επανένωσης και των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων φαίνεται να απαρτίζουν τις ‘γενικές αρχές’ του νόμου επειδή παρουσιάζονται και στην Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού και στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη αντίστοιχα, όπως και στον ΧΘΔ.

Ακολούθως, το ΔΕΕ έχει αρχίσει να εξετάζει δικαιώματα που προκύπτουν από τον ΧΘΔ. Αυτό το κάνει με δύο τρόπους. Πρώτον, όπου η νομοθεσία περιλαμβάνει μία αναφορά στον ΧΘΔ και βεβαιώνει ότι είναι σύμφωνη με τον ΧΘΔ, το ΔΕΕ χρησιμοποιεί αυτή την διάταξη για να ερμηνεύσει νομοθεσία που συμμορφώνεται με τον ΧΘΔ, χωρίς καμία συζήτηση για τις ‘γενικές αρχές’. Δεύτερον, τώρα που η Συνθήκη της Λισαβόνας έχει προικίσει τον ΧΘΔ με νομικά δεσμευτική ισχύ, το ΔΕΕ έχει βασιστεί ολοκληρωτικά στον ΧΘΔ όταν επανεξετάζει ή ερμηνεύει νομοθεσία χωρίς να κάνει αναφορά στις ‘γενικές αρχές’ ή στην Ευρωπαϊκή Συνέλευση, αν και προηγουμένως έκανε πάντα αναφορά.

Είναι πολύ νωρίς να προβλέψουμε αν αυτό υποδηλώνει ότι οι ‘γενικές αρχές’ θα καταστούν παρωχημένες και ότι ο ΧΘΔ θα γίνει η μόνη πηγή προάσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ΕΕ. Είναι μία ευπρόσδεκτη εξέλιξη ότι το ΔΕΕ έχει αρχίσει να ανατρέχει στον ΧΘΔ απευθείας, επειδή αυτό υποδηλώνει ότι το ΔΕΕ θα προστατέψει το εύρος των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται σ’ αυτόν. [Τα δικαιώματα] αυτά όχι μόνο είναι περισσότερο εκτεταμένα από εκείνα που μέχρι τώρα αναγνωρίζονταν από το ΔΕΕ ως ‘γενικές αρχές’, αλλά έχουν και το πλεονέκτημα να είναι αμέσως αναγνωρίσιμα, από το να εξελίσσονται κατά περίπτωση. Ωστόσο, το μειονέκτημα είναι ότι οι ‘γενικές αρχές’ ήταν από την φύση τους επαρκώς ευέλικτα ώστε να συνεχίσουν να αναπτύσσουν το περιεχόμενο τους. Δεν είναι σαφές αν το ΔΕΕ θα επεκτείνει την λίστα των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στον ΧΘΔ. Το Άρθρο 53 του ΧΘΔ δηλώνει:

Καμία διάταξη του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως περιορίζουσα ή θίγουσα τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που αναγνωρίζονται, στα αντίστοιχα πεδία εφαρμογής, από το δίκαιο της Ένωσης, το διεθνές δίκαιο και από τις διεθνείς συμβάσεις στις οποίες είναι μέρη η Ένωση ή όλα τα Κράτη Μέλη και ιδίως από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς και από τα Συντάγματα των κρατών μελών.

Είναι πιθανόν ότι αυτή η διάταξη θα μπορέσει να ερμηνευτεί από το ΔΕΕ έτσι ώστε να του επιτρέπει να αναγνωρίσει τα ανθρώπινα δικαιώματα που συμπεριλήφθηκαν στις συνθήκες των ΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά δεν προβάλλονταν στον ΧΘΔ. Ωστόσο, η ιστορικά αμφιλεγόμενη στάση του ΔΕΕ προς τις συνθήκες των ΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν υποδηλώνει υποχρεωτικά ότι είναι μία ενδεχόμενη εξέλιξη. Έτσι, ενώ ο ΧΘΔ παρουσιάζει μία εξέλιξη καλύτερη των ‘γενικών αρχών’, ο ΧΘΔ παρέχει ακόμα προστασία σ’ ένα μικρότερο εύρος δικαιωμάτων απ’ ότι οι συνθήκες των ΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

II. ΜΕΛΕΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ

A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Τι είναι η μετάφραση

Η μετάφραση συνιστά έναν τομέα με μακραίωνη παράδοση και ιστορία. Θεωρείται ως ένα από τα βασικά μέσα της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και σύζευξης μεταξύ των λαών. Εάν δεν υπήρχε η μετάφραση, πολλές μικρές γλώσσες, όπως είναι η δική μας, θα είχαν ισοπεδωθεί από μεγαλύτερες. Χάρη στη μετάφραση δίνεται η ευκαιρία στους ανθρώπους να γνωρίσουν και να μάθουν τα πάντα για άλλες χώρες, όπως τον πολιτισμό τους, τα έθιμα τους, τη γλώσσα τους κλπ. Επίσης, εξαιτίας της διακίνησης υπηρεσιών και αγαθών από χώρα σε χώρα, παρατηρείτε μία αύξηση της ανάγκης για μετάφραση.

Σύμφωνα με τον Jakobson (1959: 233), η μετάφραση χωρίζεται σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες:

- Την ενδογλωσσική μετάφραση (intralingual translation)
- Τη διαγλωσσική μετάφραση (interlingual translation)
- Τη διασημειωτική μετάφραση (intersemiotic translation)

Η ενδογλωσσική μετάφραση είναι η ερμηνεία γλωσσικών σημείων μέσω άλλων σημείων της ίδιας γλώσσας. Η διαγλωσσική μετάφραση, με την οποία και θα ασχοληθούμε σ' αυτήν την εργασία, είναι η ερμηνεία γλωσσικών σημείων της γλώσσας πηγής μέσω γλωσσικών σημείων της γλώσσας στόχου. Η διασημειωτική μετάφραση είναι η ερμηνεία των γλωσσικών σημείων μέσω μη λεκτικών σημειακών συστημάτων όπως είναι τα σήματα Morse και η νοηματική γλώσσα.

Πριν όμως προχωρήσουμε στον ορισμό της μετάφρασης θα πρέπει να επισημάνουμε ότι οι ορισμοί που δίνονται στον όρο μετάφραση είναι πολλοί εφόσον ο κάθε συγγραφέας που έχει γράψει γι' αυτό το θέμα δίνει και διαφορετικό ορισμό. Μία διατύπωση που μπορούμε να δώσουμε στον όρο μετάφραση είναι η διαδικασία μεταφοράς ανθρωπίνων σκέψεων και

ιδεών παρά τους γλωσσολογικούς και πολιτισμικούς φραγμούς. Η μετάφραση αποτελεί μια φυσική και απαραίτητη δραστηριότητα με την οποία αποκτούμε την ικανότητα να καταλαβαίνουμε την επιρροή μιας γλώσσας στην άλλη. Ακόμη μας δίνει την ευκαιρία να εντοπίσουμε τυχόν προτερήματα και αδυναμίες της κάθε γλώσσας.

Οι διάφοροι αυτοί ορισμοί συναντώνται και σε διάφορα λεξικά, ελληνικά και ξενόγλωσσα. Στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής του Μπαμπινιώτη(2002:1088), η μετάφραση ορίζεται ως «η διαδικασία της μεταφοράς και απόδοσης ενός κειμένου(προφορικού ή γραπτού) σε γλώσσα ή μορφή γλώσσας διαφορετική από αυτήν της παραγωγής του» και «το κείμενο που προκύπτει από την παραπάνω διαδικασία». Ο ορισμός που δίνεται στο Λεξικό του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη είναι πιο απλοϊκός: η μεταφορά προφορικού ή γραπτού λόγου σε άλλη γλώσσα, κείμενο μεταφρασμένο. Το Oxford Advanced Learner's Dictionary ορίζει την μετάφραση ως: «the process of changing something that is written or spoken into another language» και «a text or work that has been changed from one language to another».

Όπως αναφέρθηκε, εκτός από τα λεξικά, διάφοροι ορισμοί δίνονται και από συγγραφείς που έχουν γράψει για το θέμα «Μετάφραση». Για παράδειγμα ο Franz Röchhacker (2004:11) ορίζει πως: η διαδικασία της μετάφρασης μεταξύ δύο διαφορετικών γραπτών γλωσσών περιλαμβάνει την αλλαγή ενός πρωτότυπου γραπτού κειμένου στην πρωτότυπη λεκτική γλώσσα σε γραπτό κείμενο σε μία διαφορετική λεκτική γλώσσα. Παρομοίως και ο E. Nida (1964:154, 1977:99) ορίζει την μετάφραση ως την αναπαραγωγή στη γλώσσα στόχο του πλησιέστερου φυσικού ισοδύναμου του μηνύματος της γλώσσας πηγής, κατά πρώτο λόγο στο επίπεδο του νοήματος και κατά δεύτερο λόγο στο επίπεδο του ύφους. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει μία ισοδυναμία ανάμεσα στις δύο γλώσσες, δηλαδή και τα δύο κείμενα πρέπει να μεταδίδουν το ίδιο μήνυμα στο μεγαλύτερο βαθμό που επιτρέπουν οι φυσικοί περιορισμοί. Αυτοί οι περιορισμοί είναι οι γραμματικοί κανόνες των δύο γλωσσών, το συντακτικό, οι αντίστοιχοι ιδιωτισμοί κ.ο.κ. Ο J-C. Catford (1965:20), από την άλλη, ορίζει την μετάφραση ως: η αντικατάσταση κειμενικού υλικού της μιας γλώσσας (ΓΠ) από ισοδύναμο κειμενικό υλικό σε άλλη γλώσσα (ΓΣ).

Το να γνωρίζουμε όμως τους διάφορους ορισμούς ή να κατέχουμε άριστες γνώσεις της γλώσσας πηγής και της γλώσσας στόχου δεν είναι αρκετό για να οδηγηθούμε στο αποτέλεσμα που επιθυμούμε, το οποίο δεν είναι άλλο από την επιτυχημένη μετάφραση. Σύμφωνα με τον Jakobson (1959: 233), η μετάφραση δεν συνίσταται σε μια μηχανική και

τυπολογική μετάβαση λέξεων, σε μια απλή μεταφορά, γιατί η σημασία ενός εκφωνήματος, πόσο μάλλον ενός κειμένου δεν περιορίζεται στο άθροισμα του συνόλου των σημαινόμενων που το συνθέτουν.

Για να έχουμε λοιπόν αυτό το αποτέλεσμα πρέπει να λάβουμε υπόψη τα 4 στάδια της μετάφρασης. Τα 4 στάδια της μετάφρασης αποτελούνται από την κατανόηση του κειμένου, την αναδιατύπωση της πρότασης και όχι της λέξης, τον έλεγχο της ποιότητας και την επαλήθευση του μεταφράσματος.

Σύμφωνα με τον Gouadec (2002/2007: 6) μια ποιοτική μετάφραση πρέπει να είναι όλα τα παρακάτω:

- Ακριβής, το περιεχόμενο της μετάφρασης πρέπει να τηρεί τα γεγονότα και την ερμηνεία των γεγονότων εντός των ορίων του τομέα ή του επιστημονικού κλάδου που αφορούν.
- Ουσιαστική: το μήνυμα πρέπει να είναι ουσιαστικό στην γλώσσα στόχο και στην κουλτούρα ακόμα και αν η έννοια και η ερμηνεία ποικίλει από την μία κουλτούρα στην άλλη.
- Προσιτή: Οποιοσδήποτε χρησιμοποιεί το μετάφρασμα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσει τις πληροφορίες και το μήνυμα που εκφράζεται.
- Αποτελεσματική και εργονομική: το μετάφρασμα πρέπει να είναι αποτελεσματικό στη μετάδοση κάποιου μηνύματος και στην επιβεβαίωση ότι το μήνυμα εκπληρώνει τον αρχικό του σκοπό.
- Σύμφωνη με τις γλωσσικές και πολιτισμικές συμβάσεις της γλώσσας της κοινότητας στην οποία απευθύνεται και σύμφωνη με τους περιορισμούς που υφίστανται σε επίπεδο κανόνων, τεχνικών χαρακτηριστικών και λειτουργικότητας.
- Συμβατή με τα συμφέροντα του πελάτη, του μεταφραστή ή του εντολέα της μετάφρασης.

2. Ρόλος του Μεταφραστή

Η μετάφραση είναι κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση, ακόμα και αν κυριαρχεί αυτή η άποψη. Για να επιτευχτεί πρέπει να μπορούμε να επικοινωνούμε προς και από την ξένη

γλώσσα, που σημαίνει ότι ο μεταφραστής, εκτός από την άριστη γνώση και των δυο γλωσσών, πρέπει και να μπορεί να κατανοεί το κείμενο πάνω στο οποίο θα εργαστεί κυρίως εννοιολογικά, καθώς και να έχει τις ικανότητες να διατηρήσει την ίδια έννοια και στο μετάφρασμα.

Κατά την διάρκεια αυτής της διαδικασίας, είναι δουλειά του μεταφραστή να αντικαταστήσει «τα σημεία που αποκωδικοποιούν ένα μήνυμα με σημεία άλλου κώδικα διατηρώντας αμετάβλητες πληροφορίες με σεβασμό προς το δεδομένο σύστημα αναφοράς» σύμφωνα με τον Ludskanov (Bassnet 2002:27). Εφόσον έχει κατανοήσει πλήρως την έννοια του κειμένου, ο μεταφραστής οφείλει να καταλήξει στη μέθοδο που θέλει να ακολουθήσει.

Σύμφωνα με τον Hatim (Munday 2009:39-40) ο σκοπός είναι αυτός που θα οδηγήσει τον μεταφραστή στην επιλογή της μεθόδου. Συγκεκριμένα, σκοπός ονομάζεται η θεωρία, η οποία δίνει έμφαση στα χαρακτηριστικά της μεταφραστικής διαδικασίας σαν διαδραστικές δυναμικές και ρεαλιστικό σκοπό. Η θεωρία αυτή βασίζεται σε δύο κανόνες: Πρώτον, η αλληλεπίδραση καθορίζεται από τον σκοπό και δεύτερον, ο σκοπός ποικίλει σύμφωνα με δέκτη του κειμένου. Αυτό το πλαίσιο εργασίας για της αποφάσεις του μεταφραστή διέπεται από έναν αριθμό παραγόντων, και κειμενικών και βάσει περιεχομένου.

Πέρα όμως από την ικανότητα να κατανοεί το κείμενο και την εξαιρετική γνώση των δύο γλωσσών, ο μεταφραστής πρέπει να κατέχει και την ικανότητα της έρευνας, η οποία παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην μετάφραση. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την έρευνα αυτή είναι τα μεταφραστικά εργαλεία, τα οποία και θα αναλύσουμε εκτενέστερα παρακάτω.

Τελευταίο βήμα του μεταφραστή είναι η μεθοδολογία που θα επιλέξει να ακολουθήσει. Εκεί ο μεταφραστής θα επιλέξει εάν θα ακολουθήσει πιστά το πρωτότυπο κείμενο ή αν θα επικεντρωθεί κατά κύριο λόγο στο νόημα του κειμένου. Στην πρώτη περίπτωση είναι πιθανόν να αντιμετωπίσει γλωσσικούς περιορισμούς της γλώσσας πηγής για να καταλήξει σε ένα υπόδειγμα του ξένου κειμένου στη γλώσσα στόχο, ενώ στην δεύτερη περίπτωση θα εστιάσει περισσότερο στην διευκόλυνση της κατανόησης λόγω των απαιτήσεων των αποδεκτών.

3. Οι μεταφραστικές τεχνικές κατά τους Vinay και Darbelnet

Όπως υπάρχουν διαφορετικοί τύποι και μέθοδοι μετάφρασης, έτσι υπάρχουν και διαφορετικές τεχνικές μετάφρασης. Μέσω διάφορων γλωσσικών προσεγγίσεων του μεταφραστικού φαινομένου επιχειρήθηκαν λεπτομερείς ταξινομήσεις και κατηγοριοποιήσεις της μεταφραστικής διαδικασίας. Στο έργο «*Stylistique comparée du français et de l'anglais*» των Vinay και Darbelnet συναντούμε μια τέτοια χαρακτηριστική προσπάθεια, η οποία έχει ασκήσει μία ευρύτερη επιρροή. Μέσα στο έργο αυτό, οι Καναδοί μεταφρασεολόγοι ανέλυσαν τη μεταφραστική πρακτική σε επτά τεχνικές, μέσω των οποίων θα επιτευχθεί η σωστότερη μετάφραση.

Στόχος των μεταφραστικών αυτών τεχνικών είναι η επιθυμητή ισοδυναμία, μεταξύ του κειμένου-πηγή και του κειμένου στόχου. Σύμφωνα λοιπόν με το συγκεκριμένο έργο, οι μεταφραστικές τεχνικές χωρίζονται σε επτά κατηγορίες:

1. Δάνειο (Borrowing): Το Δάνειο είναι μια μεταφραστική τεχνική κατά την οποία χρησιμοποιείται στο κείμενο στόχο η ίδια λέξη ή έκφραση όπως συναντάται στο αρχικό κείμενο. Με αυτό τον τρόπο αναπαράγεται μία έκφραση όπως βρίσκεται στο αρχικό κείμενο. Αυτό συνήθως συμβαίνει όταν η γλώσσα στόχος δεν διαθέτει αντίστοιχα λεξιλογικά στοιχεία. Αυτή η τεχνική χωρίζεται σε δύο υποκατηγορίες: Το αυτούσιο δάνειο και το προσαρμοσμένο δάνειο. Στο πρώτο, η μεταφορά της λέξης γίνεται από το πρωτότυπο στο μετάφρασμα χωρίς καμία αλλαγή. Στο προσαρμοσμένο δάνειο η μεταφορά της λέξης ή της έκφρασης από το πρωτότυπο στο μετάφρασμα γίνεται με την προσαρμογή της στο αλφάβητό και τους μορφολογικούς κανόνες της γλώσσας-στόχου.
2. Έκτυπο (Calque): Όταν ένας μεταφραστής χρησιμοποιεί αυτή την τεχνική, αυτός ή δημιουργεί ή χρησιμοποιεί έναν νεολογισμό στην γλώσσα-στόχο με την υιοθέτηση της δομής της γλώσσας-πηγής. Η τεχνική αυτή πρόκειται για [37]εννοιολογική ή μορφοσυντακτική μεταφορά και χωρίζεται σε δύο υποκατηγορίες. Το φραστικό, που σέβεται την δομή της γλώσσας-στόχου και το δομικό που εισάγει νέα μορφοσυντακτική δομή στη γλώσσα-στόχο.

3. Κατά λέξη μετάφραση (Literal translation): Αυτή η τεχνική είναι η επιτυχημένη μετάφραση ενός κειμένου στη γλώσσα-στόχο η οποία όσο σωστή είναι, είναι και ιδιωματική. Σύμφωνα με τον Vinay και τον Darbelnet, η κατά λέξη μετάφραση μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε γλώσσες οι οποίες έχουν παρόμοιους πολιτισμικούς όρους. Είναι αποδεκτή μόνο εάν το μετάφρασμα διατηρεί την ίδια σύνταξη, την ίδια σημασία και το ίδιο στιλ με το πρωτότυπο κείμενο.
4. Μετάταξη (Transposition): Η μετάταξη περιλαμβάνει την αντικατάσταση μιας γραμματικής ή συντακτικής κατηγορίας σε μία άλλη χωρίς την αλλαγή του νοήματος του κειμένου.
5. Μετατροπία (Modulation): Στην περίπτωση που η μετάταξη και η κατά λέξη μετάφραση δίνουν ένα γραμματικά σωστό αποτέλεσμα το οποίο όμως δεν έχει νόημα ή δεν γίνεται γενικά αποδεκτό, επιλέγουμε την τεχνική της μετατροπίας. Η τεχνική αυτή παρουσιάζεται με μία σημασιολογική αλλαγή και προοπτική.
6. Ισοδυναμία (Equivalence): Στην περίπτωση της ισοδυναμίας χρησιμοποιείται μία εντελώς διαφορετική έκφραση για την μετάδοση της ίδιας κατάστασης. Αυτή η τεχνική επιλέγεται συνήθως για την μετάφραση ονομάτων θεσμικών οργάνων, επιφωνημάτων, ιδιωτισμών ή παροιμιών.
7. Προσαρμογή (Adaptation): Όταν μία κατάσταση που εντάσσεται στο πολιτισμικό πλαίσιο της γλώσσας-πηγής δεν υφίσταται στο αντίστοιχο πλαίσιο της γλώσσας-στόχου τότε επιλέγεται η συγκεκριμένη τεχνική. Το πολιτισμικό στοιχείο του πρωτότυπου κειμένου αντικαθιστάται με κάποιο που ταιριάζει καλύτερα στον πολιτισμό της γλώσσας-στόχου. Έτσι καταλήγουμε σε ένα πιο οικείο και κατανοητό κείμενο.

4. Μεταφραστικά Εργαλεία

Τα μεταφραστικά εργαλεία αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα «όπλα» ενός μεταφραστή, καθώς διευκολύνουν και βοηθούν τον μεταφραστή να παράγει ένα σωστό αποτέλεσμα. Σύμφωνα με την Pierrette Bouillon (Δημητρούλια 2006:3), η μεταφραστική τεχνολογία (translation technology) δηλώνει το σύνολο των εργαλείων που επιτρέπουν την αυτοματοποίηση, άμεση ή έμμεση, ολική ή μερική, της διαδικασίας της μετάφρασης. Αυτή περιλαμβάνει τα μεταφραστικά βοηθήματα όπως λεξικά, γραμματικές και την τεχνολογία των πληροφοριών.

Ο Quah (2006:6-8), από την άλλη, χρησιμοποιεί τον ίδιο όρο αλλά διαχωρίζει την μεταφραστική τεχνολογία σε δύο υποκατηγορίες: 1) εργαλεία μηχανικής μετάφρασης (MM) και 2) εργαλεία μετάφρασης με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή (μεταφραστικά εργαλεία, γλωσσικά εργαλεία και εργαλεία επιχώριας προσαρμογής).

Ως αυτόματη ή μηχανική μετάφραση ή MM (machine translation) ορίζεται η αυτοματοποιημένη διαδικασία κατά την οποία ο γραπτός λόγος από μία γλώσσα-πηγή μεταφέρεται στη γλώσσα στόχο.

Στην δεύτερη κατηγορία, τα εργαλεία μετάφρασης με ηλεκτρονική υποστήριξη ή MYH, ανήκουν τα εξειδικευμένα εργαλεία που βοηθούν τον μεταφραστή κατά την διάρκεια της μετάφρασης. Στην σημερινή εποχή η δουλειά του μεταφραστή διευκολύνεται από την χρήση του υπολογιστή και του διαδικτύου, καθώς έχει πρόσβαση σε ηλεκτρονικά λεξικά, σε εργαλεία ειδικά σχεδιασμένα για την μετάφραση, σε ήδη μεταφρασμένα κείμενα παρόμοιου υφολογικού χαρακτήρα που βρίσκονται στο διαδίκτυο αλλά και σε παλαιότερες μεταφράσεις που έχει παράγει ο ίδιος.

Δύο από τα εργαλεία που διευκολύνουν πολύ την δουλειά του μεταφραστή είναι η μεταφραστική μνήμη (translation memory) και τα συστήματα στοίχισης ή παραλληλοποίησης κειμένων. Η μεταφραστική μνήμη αποτελεί μία βάση δεδομένων στην οποία αποθηκεύονται ζεύγη μεταφρασμένων προτάσεων, που αποτελούνται από την πρόταση στην γλώσσα πηγή και τη μετάφραση της στη γλώσσα στόχο. Τα συστήματα παραλληλοποίησης ή στοίχισης αποτελούνται από δύο στήλες. Στην πρώτη στήλη βρίσκεται το κείμενο πηγή και στην δεύτερη το κείμενο στόχος δημιουργώντας έτσι τα δικείμενα (bitexts).

5. Γλωσσικά επίπεδα

5.1 Μορφολογικό-συντακτικό επίπεδο

Το μορφολογικό και το συντακτικό επίπεδο αλληλεπιδρούν στο κείμενο σε μεγάλο βαθμό καθώς η μορφολογία, τα μορφήματα των λέξεων και το συντακτικό θα οδηγήσουν στην σωστή κατανόηση του κειμένου από τον αναγνώστη.

Ως μορφολογία θεωρείται και ο κλάδος της γλωσσολογίας που μελετά τις μικρότερες μορφικές μονάδες, τα μορφήματα, και η ίδια η σύσταση των λέξεων από μορφήματα. Ο όρος μορφήματα αναφέρεται στο μέρος μίας λέξης που διαθέτει γραμματική λειτουργία. Σύμφωνα με την Ράλλη (2008:1), «Η μορφολογία είναι το τμήμα της γραμματικής που ασχολείται με τη μελέτη της ανάλυσης και του σχηματισμού των λέξεων. Η θεωρία που το διέπει καθορίζει τα πρωτογενή στοιχεία και τις σχέσεις των επιμέρους συστατικών που περιέχονται στη δομή των λέξεων καθώς και τους κανόνες και τις γενικότερες αρχές που οδηγούν στον ορθό σχηματισμό τους».

5.2 Σημασιολογικό επίπεδο

Ο όρος σημασιολογία παραπέμπει στην επιστημονική μελέτη της γλωσσικής σημασίας. Επομένως όταν αναφερόμαστε στο σημασιολογικό επίπεδο, αναφερόμαστε στην σημασία της γλώσσας. Στο επίπεδο αυτό θα συναντήσουμε και τον όρο πολυσημία, ο οποίος σύμφωνα με τον M. Bréal (Νικηφορίδου Κ. 2007) είναι ο συσχετισμός μίας λέξης με παραπάνω από μία σημασίες.

B. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ

1. Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία αποτελείται από τις μεθόδους και τις τεχνικές που ακολούθησα κατά την διάρκεια όλης της πτυχιακής εργασίας. Εφόσον δεν έχω ασχοληθεί ξανά με την μετάφραση ενός πολύπλοκου κειμένου όπως το συγκεκριμένο, πρώτο μου βήμα ήταν η εκτεταμένη έρευνα και για θέματα γλωσσολογίας αλλά και για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων κυρίως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί η μετάφραση ενός κειμένου δεν είναι εύκολη υπόθεση καθώς δεν αρκεί να μεταφράζουμε ακριβώς ότι διαβάζουμε χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη κάποιους παράγοντες που αντιμετωπίζουμε, όπως για παράδειγμα το ύφος του κειμένου ή ορισμένους ορισμούς που υπάρχει περίπτωση να μην έχουν κάποια συγκεκριμένη μετάφραση στην γλώσσα στόχο. Επομένως για να επιτευχθεί ένα σωστό αποτέλεσμα της μετάφρασης του κειμένου που επέλεξα, το επόμενο βήμα μετά την έρευνα ήταν η δημιουργία ενός πλάνου με τα στάδια που θα πρέπει να ακολουθήσω.

Αρχικά ξεκίνησα με την ανάγνωση του κειμένου στην γλώσσα πηγή όσες φορές ήταν απαραίτητες για να κατανοήσω πλήρως το περιεχόμενο και το ύφος του, καθώς η κατανόηση ενός κειμένου παίζει σημαντικό ρόλο σε μία μετάφραση. Το κείμενο αποτελεί απόσπασμα εξειδικευμένου κειμένου, επομένως περιέχει κάποιους όρους τους οποίους έπρεπε να διαχωρίσω και να μεταφράσω πριν προβώ στην μετάφραση ολόκληρου του κειμένου.

Έπειτα ακολούθησε η εύρεση διάφορων όρων και συντομογραφιών που εμφανίζονται επανειλημμένως μέσα στο κείμενο. Η εύρεση των συντομογραφιών δεν ήταν απαραίτητη καθώς στην αρχή του κειμένου υπήρχε ένα γλωσσάριο στο οποίο ήταν όλες συγκεντρωμένες. Εφόσον συλλέχθηκε το απαραίτητο υλικό και για το γλωσσάριο των όρων αλλά και των συντομογραφιών και έπειτα από κάποιες προσπάθειες να μεταφράσω τα στοιχεία αυτά μόνη μου, συμβουλευτήκα κυρίως ηλεκτρονικά λεξικά, παράλληλα κείμενα και άλλες έρευνες για να πιστοποιήσω την ορθότητα των μεταφράσεων μου.

Ηλεκτρονικά λεξικά που χρησιμοποιήθηκαν για την μετάφραση των όρων αλλά και ολόκληρου του κειμένου:

Glosbe

Linguee

IATE

WordReference

Dictionary

Βικιλεξικό

Η μεθοδολογική ανάλυση της πτυχιακής μου εργασίας έγινε σε συνδυασμό των επτά μεταφραστικών τεχνικών κατά τους Vinay και Darbelnet και του μορφολογικού και σημασιολογικού γλωσσικού επιπέδου, τα οποία θα τα δούμε αναλυτικότερα στα επόμενα υποκεφάλαια.

2. Οι μεταφραστικές τεχνικές στο μετάφρασμα

2.1 Δάνειο

- de jure (p. 64) (σελ. 19)
- De facto (p. 64) (σελ. 19)
- in the Grant case (p. 69)
στην υπόθεση Grant (σελ. 26)
- In the later case of Detiček (p. 69)
Στην μεταγενέστερη υπόθεση Detiček (σελ. 26)
- The Belém do Pará Convention (p. 72)
Η Σύμβαση του Belém do Pará (σελ. 29-30)

Στις δυο πρώτες περιπτώσεις, παρόλο που οι λέξεις «de facto» και «de jure» διαθέτουν αντίστοιχα λεξιλογικά στοιχεία στην γλώσσα στόχο, επέλεξα να τα διατηρήσω ως έχουν γιατί με εξυπηρετούσαν καλύτερα στην μετάφραση.

Τα τρία επόμενα παραδείγματα τα αντιμετώπισα ως δάνεια γιατί χρησιμοποίησα την ίδια λέξη, όπως υπάρχει στο αρχικό κείμενο, καθώς η γλώσσα στόχος δεν διαθέτει αντίστοιχα λεξιλογικά στοιχεία.

Και οι πέντε περιπτώσεις εντάσσονται στην κατηγορία «αυτούσια δάνεια».

2.2 Έκτυπο

- Δομικό
distinguishes itself as supranational (p. 61)
τον διακρίνει (τον εαυτό της) ως υπερεθνικό (σελ. 16)
- Φραστικό
The prospect of a two-tier system (p. 63)
Η προοπτική ενός συστήματος δύο βαθμίδων (σελ. 18)
- Φραστικό
inform EU policy-making (p. 68)
συμβάλλουν στην χώραξη πολιτικής της ΕΕ (σελ. 24)

2.3 Κατά λέξη μετάφραση

- have the express competence to act in fulfillment of those duties (p. 61)
έχουν ρητώς την αρμοδιότητα να δράσουν για την επίτευξη αυτών των καθηκόντων (σελ. 16)
- human rights and fundamental freedoms (p. 62)
τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες (σελ. 17)

- the Lisbon Treaty has conferred legally binding status on the CFR (p. 65)
η Συνθήκη της Λισαβόνας έχει προσδώσει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα στον ΧΘΔ (σελ. 21)
- For instance, the EU has also made steps (p. 66)
Για παράδειγμα, η ΕΕ έχει επίσης κάνει βήματα (σελ. 22)
- in conjunction with other regional and global jurisdictions (p. 72)
σε συνδυασμό με περιφερειακές και παγκόσμιες δικαιοδοσίες (σελ. 30)

2.4 Μετάταξη

- ...potential problems arise in ensuring the continuity of the human rights guarantees they have undertaken individually. (p. 61)
προκύπτουν πιθανά προβλήματα που αφορούν την διασφάλιση της συνοχής των εγγυήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν αναλάβει το καθένα ξεχωριστά. (σελ. 16)
- ...responsible for initiating legislation... (p. 66)
...αρμόδια για την δρομολόγηση νομοθεσίας... (σελ. 22)
- ...it will in future verify Member States' compliance with the Charter when implementing EU Law. (p. 66)
...αυτό στο μέλλον θα επιβεβαιώσει την συμμόρφωση των Κρατών Μελών με τον Χάρτη όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. (σελ. 22)
- In delegating powers to IGOs to perform particular functions... (p. 61)
Με την ανάθεση εξουσιών στους ΔΚΟ για την εκτέλεση ορισμένων αρμοδιοτήτων... (σελ. 16)
- The Council of the European Union (hereafter “the Council”) has adopted a range of Guidelines to inform the institutions and Member States about how to promote human rights in relations with third States. (p. 66)

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το Συμβούλιο) έχει υιοθετήσει ένα πλήθος κατευθυντήριων γραμμών για την ενημέρωση των οργανισμών και των Κρατών Μελών για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις σχέσεις τους με τρίτες χώρες. (σελ. 22)

2.5 Μετατροπία

- falls into the category of ‘IGO’ (p. 61)
υπάγεται στην κατηγορία των ΔΚΟ (σελ. 16)
- All Member States are party to the Charter of the United Nations (p. 62)
Όλα τα Κράτη Μέλη αποτελούν κομμάτι του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (σελ. 17)
- are party to the majority of the core human treaties (p. 62)
συμμετέχουν στην πλειοψηφία των βασικών συνθηκών περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων (σελ. 17)
- the Member States give effect to EU rules (p. 63)
τα Κράτη Μέλη θέτουν σε εφαρμογή τους κανόνες της ΕΕ (σελ. 18)
- As a preliminary point it should be understood (p. 64)
Εκ προοιμίου πρέπει να γίνει κατανοητό (σελ. 20)

2.6 Ισοδυναμία

- its own area of substantive law relating to non-discrimination (p. 67)
τον δικό της τομέα ουσιαστικού δικαίου σχετικά με την ίση μεταχείριση (σελ. 24)
- in the light of the age of the European Convention (p. 71)
υπό το φως της ηλικίας της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης (σελ. 28)

2.7 Προσαρμογή

- the International Court of Justice (p. 71)
το Διεθνές Δικαστήριο (σελ. 28)
- including the CEDAW (p. 72)
συμπεριλαμβανομένων της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων
κάτα των γυναικών (σελ. 29)
- they featured both in the CRC... (p. 73)
παρουσιάζονται και στην Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού... (σελ. 31)

3. Ανάλυση Γλωσσικών Επιπέδων στο Μετάφρασμα

3.1 Μορφολογικό-Συντακτικό Επίπεδο

Μετατροπή

1. Γερούνδιο → Ουσιαστικό

- ...potential problems arise in ensuring the continuity of the human rights guarantees they have undertaken individually. (p. 61)
προκύπτουν πιθανά προβλήματα που αφορούν την διασφάλιση της συνοχής των εγγυήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν αναλάβει το καθένα ξεχωριστά. (σελ. 16)
- Without expressly conferring on those IGOs the obligation to guarantee human rights within their particular fields of competence... (p. 61)
Χωρίς την ρητή παραχώρηση της υποχρέωσης να εγγυηθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα εντός του πεδίου αρμοδιοτήτων τους στους ΔΚΟ... (σελ. 16)
- The European Union is committed to dealing with those priority issues which should be included on the agenda for every dialogue. (p. 63)
Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ταγμένη στην αντιμετώπιση εκείνων των ζητημάτων προτεραιότητας, τα οποία πρέπει να συμπεριληφθούν στην Ημερήσια Διάταξη για κάθε διάλογο. (σελ. 19)

- ...responsible for initiating legislation... (p. 66)
...αρμόδια για την δρομολόγηση νομοθεσίας...(σελ. 22)
- It has also begun mainstreaming particular elements of human rights across different policy areas. (p. 66)
Έχει αρχίσει επίσης την ενσωμάτωση συγκεκριμένων στοιχείων ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορα επίπεδα χάραξης πολιτικής. (σελ. 22)
- ...the EU has also made steps towards developing a strategy on the rights of child... (p. 66)
...η ΕΕ έχει επίσης κάνει βήματα προς την ανάπτυξη μιας στρατηγικής όσον αφορά τα δικαιώματα του παιδιού...(σελ. 22)
- ...it will in future verify Member States' compliance with the Charter when implementing EU Law. (p. 66)
...αυτό στο μέλλον θα επιβεβαιώσει την συμμόρφωση των Κρατών Μελών με τον Χάρτη όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. (σελ. 22)
- In this sense the European Parliament tends to fulfill an active role in scrutinizing and commenting upon measures taken by the Commission, the Council and the Member States. (p. 67)
Στα πλαίσια αυτά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο φροντίζει να επιτελέσει ενεργό ρόλο στην εξέταση και στην παρατήρηση των μέτρων που έχουν παρθεί από την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα Κράτη Μέλη. (σελ. 23)
- As a consequence of drawing almost exclusively from the latter... (p. 69)
Ως συνέπεια από την άντληση των τελευταίων...(σελ. 25)

2. Απαρέμφατο → Ουσιαστικό

- In delegating powers to IGOs to perform particular functions... (p. 61)
Με την ανάθεση εξουσιών στους ΔΚΟ για την εκτέλεση ορισμένων αρμοδιοτήτων...(σελ. 16)
- Any disparity between internal and external approaches to human rights would only serve to undermine the role of the EU in the eyes of its international partners and the other third States. (p. 63)
Οποιαδήποτε ανισότητα ανάμεσα σε εσωτερικές και εξωτερικές προσεγγίσεις προς τα ανθρώπινα δικαιώματα θα εξυπηρετούσε στην υπονόμευση του ρόλου της ΕΕ απέναντι στους διεθνείς εταίρους και άλλα τρίτα Κράτη. (σελ. 19)

- The Council of the European Union (hereafter “the Council”) has adopted a range of Guidelines to inform the institutions and Member States about how to promote human rights in relations with third States. (p. 66)

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το Συμβούλιο) έχει υιοθετήσει ένα πλήθος κατευθυντήριων γραμμών για την ενημέρωση των οργανισμών και των Κρατών Μελών για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις σχέσεις τους με τρίτες χώρες. (σελ. 22)

Αλλαγή αριθμού

- (such as the doctrines of direct effect or supremacy in EU Law) (p. 61)
(όπως η αρχή άμεσου αποτελέσματος ή η κυριαρχία του στο δίκαιο της Ένωσης) (σελ. 16)
- The Member States of the EU have delegated differing degrees of competence to the EU over a range of policy areas. (p. 61)
Τα Κράτη Μέλη της ΕΕ έχουν αναθέσει μικρότερο βαθμό αρμοδιοτήτων στην ΕΕ σ’ ένα εύρος τομέων πολιτικής. (σελ. 17)
- ...ensuring that competitive advantage could not be gained by Member States...(p. 67)
Διασφαλίζοντας ότι τα Κράτη Μέλη[...] δεν θα αποκτούσαν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. (σελ. 24)
- The absence of regular reference to UN human rights treaties threatens to undermine universal application of human rights. (p. 70)
Η έλλειψη τακτικών αναφορών στις συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΗΕ απειλεί να υπονομεύσει τον οικουμενικό χαρακτήρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (σελ. 27)

Προσθήκη

- ...potential problems arise in ensuring the continuity of the human rights guarantees they have undertaken individually. (p. 61)
προκύπτουν πιθανά προβλήματα που αφορούν την διασφάλιση της συνοχής των εγγυήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν αναλάβει το καθένα ξεχωριστά. (σελ. 16)

- ...States may create a situation where either the IGO mandates practices or rules that directly conflict with those obligations... (p. 61)
...τα Κράτη μπορούν να δημιουργήσουν μία κατάσταση όπου οι ΔΚΟ επιτάσσουν πρακτικές ή κανόνες που έρχονται ευθείας σε σύγκρουση με αυτές τις υποχρεώσεις...(σελ. 17)
- In this sense the ‘EU guidelines’ on human rights dialogues with third countries’ state. (p. 63)
Κατ’ αυτή την έννοια, οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ περί διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τρίτες χώρες δηλώνουν. (σελ. 18)
- ...which should be included on the agenda for every dialogue. (p. 63)
...τα οποία πρέπει να συμπεριληφθούν στην Ημερήσια Διάταξη για κάθε διάλογο. (σελ. 19)
- Has a direct impact on its credibility and ability to implement an effective external human rights policy. (p. 63)
έχει άμεσο αντίκτυπο στην αξιοπιστία της και στην ικανότητα να εφαρμόσει αποτελεσματική εξωτερική πολιτική στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (σελ. 19)
- The case study is based on EU’s ‘Roadmap for strengthening procedural rights of suspected or accused persons in criminal proceedings’. (p. 64)
Η περιπτωσιακή μελέτη είναι βασισμένη στον ‘Οδικό Χάρτη για την ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες’ που ανήκει στην ΕΕ. (σελ. 20)
- Section B will then analyse both possible shortcomings of this system as well as other challenges within EU Law and policymaking for the implementation of human rights. (p. 64)
Η ενότητα Β έπειτα θα αναλύσει πιθανές αδυναμίες του συστήματος όπως και άλλες προκλήσεις εντός του δικαίου της ΕΕ και της χάραξης πολιτικής για την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (σελ. 20)
- ...obliging the institutions of the EU to respect the rights that it enumerates. (p. 65)
...υποχρεώνοντας τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να σέβονται τα δικαιώματα που απαριθμεί. (σελ. 21)

- [...] falls into the category of ‘IGO’ for the purposes of determining its rights and obligations in International Law. (p. 61)
[...] υπάγεται στην κατηγορία των ΔΚΟ προκειμένου να προσδιορίσει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις στο Διεθνές Δίκαιο. (σελ. 16)
- Certain policy areas are defined as being exclusive to the EU[...] (p. 61)
Ορισμένοι τομείς πολιτικής ορίζονται ως αποκλειστικοί στην ΕΕ[...] (σελ. 17)
- [...] without distinction as to race, sex, language or religion. (p. 62)
[...] αδιακρίτως φυλής, φύλου, γλώσσας και θρησκείας. (σελ. 17)
- [...] the universal nature of these rights and freedoms is beyond question. (p. 63)
[...] ο παγκόσμιος χαρακτήρας αυτών των δικαιωμάτων και των ελευθεριών είναι αναμφισβήτητος. (σελ. 18)
- They shall therefore respect the rights, observe the principles and promote the application thereof in accordance with their respective powers... (p. 65)
Ως εκ τούτου πρέπει να σέβονται τα δικαιώματα, να τηρούν τις αρχές και να προάγουν την εφαρμογή τους σύμφωνα με τις αρμοδιότητες τους... (σελ. 21)

3.2 Σημασιολογικό επίπεδο

Are party to (p. 62):

(σελ. 17) αποτελούν κομμάτι

(σελ. 17) είναι μέρος

(σελ. 17) συμμετέχουν

Instruments (p. 62):

(σελ. 17) μέσα

(σελ. 17) όργανα

Human rights protection (p. 63):

(σελ. 18) προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

(σελ. 18) προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Thus (p. 63, p. 62, p. 66, p. 68):

(σελ. 19) Ακολούθως

(σελ. 17) Επομένως

(σελ. 22) Συνεπώς

(σελ. 24) Έτσι

Under (International Law, these instruments) (p. 64):

(σελ. 19) γύρω (από το διεθνές δίκαιο)

(σελ. 20) στο πλαίσιο (των εν λόγω μηχανισμών)

Institutions (p. 61, p. 65):

(σελ. 16) οργανισμούς

(σελ. 21) θεσμικά όργανα

Therefore (p. 63, p. 65):

(σελ. 19) Επομένως

(σελ. 21) Ως εκ τούτου

4. Συντομογραφίες και η μετάφραση τους

Η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετώπισα κατά την μετάφραση ήταν οι συντομογραφίες. Στο κείμενο συνάντησα έναν μεγάλο αριθμό συντομογραφιών, οι οποίες πολλές φορές επαναλαμβάνονταν. Μετά από έρευνα για τον κάθε όρο ξεχωριστά συνειδητοποίησα ότι μερικές από αυτές δεν έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά.

Σύμφωνα με την Adetola Bankole, αυτός ο τύπος μετάφρασης των συντομογραφιών θεωρείται αναδιατύπωση των συντομογραφιών από την γλώσσα πηγή στην γλώσσα στόχο. Ο μεταφραστής έχει την δυνατότητα να χρησιμοποιήσει έναν από τους τρεις τρόπους μεταφοράς:

Δάνεια ακρωνύμια (Borrowed Acronyms): Η κατηγορία αυτή προκύπτει όταν χρησιμοποιείται η ίδια μορφή συντομογραφίας και στις δυο γλώσσες. Αυτό συμβαίνει για τους ίδιους λόγους που χρησιμοποιούνται οι δάνειοι όροι και οι δάνειες λέξεις.

Αυτή είναι η κατηγορία που επέλεξα για να μεταφέρω τις συντομογραφίες που συνάντησα, οι οποίες δεν έχουν κάποια μετάφραση στα ελληνικά, από την γλώσσα πηγή στην γλώσσα στόχο.

CAT	Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment	Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας
CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women	Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών
CESCR	Committee on Economic, Social and Cultural Rights	Επιτροπή για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα
CRC	Convention on the Rights of the Child	Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού
CRPD	Convention on the Rights of Persons with Disabilities	Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες
HRC	Human Rights Committee	Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων
ICERD	International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination	Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων
ICESCR	International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights	Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα

Ακρωνύμια με αντιστροφή της σειράς (Acronyms by Inversion of Order): Όσα ακρωνύμια έχουν τα ίδια γράμματα αλλά διαφορετική σειρά υπάγονται σ' αυτή την

κατηγορία. Η συγκεκριμένη κατηγορία δεν με απασχόλησε καθόλου καθώς υπάρχουν διαφορές στο αγγλικό και στο ελληνικό αλφάβητο καθιστώντας τον τρόπο αυτόν αδύνατο.

Ακρωνύμια με αντικατάσταση αρχικών (Acronyms by Replaced Initials): Στην τελευταία κατηγορία ανήκουν οι συντομογραφίες που υιοθετούν εντελώς διαφορετικά αρχικά εφόσον τα αντίστοιχα αρχικά των λέξεων στην γλώσσα στόχο διαφέρουν από την γλώσσα πηγή. Αύτη είναι και η τακτική που ακολούθησα με τις υπόλοιπες συντομογραφίες του μεταφράσματος.

CFR: European Union Charter of Fundamental Rights	ΧΘΔ: Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
CJEU: Court of Justice of the European Union	ΔΕΕ: Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ECtHR: European Court of Human Rights	ΕΔΑΔ= Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
EU: European Union	ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση
FRA: European Union Agency for Fundamental Rights	ΟΘΔ: Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ICCPR: International Covenant on Civil and Political Rights	ΔΣΑΠΔ: Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα
IGO: Intergovernmental organization	ΔΚΟ: Διακυβερνητικός οργανισμός
TFEU: Treaty on the Functioning of the European Union	ΣΛΕΕ: Συνθήκη για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
UDHR: Universal Declaration of Human Rights	ΟΔΔΑ: Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
UN: United Nations	ΗΕ: Ηνωμένα Έθνη

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία εξελίχθηκε σε δύο στάδια: καταρχήν, στην επιλογή και κατανόηση ενός αποσπάσματος της μελέτης “The European Union and the International Human Rights Law” και έπειτα στην μετάφραση του αποσπάσματος στην ελληνική, βασισμένη στις επτά μεταφραστικές τεχνικές και στο μορφολογικό και σημασιολογικό γλωσσικό επίπεδο. Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία δεν αποτελεί έρευνα αλλά πρακτική εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκόμισα έπειτα από την τετραετή φοίτηση μου στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Κατόπιν μιας εκτενούς έρευνας πάνω σε γλωσσολογικά και μεταφραστικά θέματα για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας κατέληξα στα εξής συμπεράσματα:

Η μετάφραση ενός κειμένου, είτε λογοτεχνικού είτε εξειδικευμένου, δεν είναι εύκολη υπόθεση καθώς πρέπει να είναι ακριβής, ουσιαστική και σύμφωνη με τις γλωσσικές και πολιτικές συμβάσεις της γλώσσας της κοινότητας στην οποία απευθύνεται. Για να εργαστεί πάνω στην μετάφραση, ο μεταφραστής πρέπει να είναι καταρτισμένος σε θέματα μεταφρασεολογίας και γλωσσολογίας και πρέπει να γνωρίζει άριστα τις γλώσσες με τις οποίες θα εργαστεί.

Αν και η μετάφραση συνδέει την γλώσσα πηγή με την γλώσσα στόχο, η σωστή μετάφραση δεν είναι η ακριβής απόδοση των λέξεων που χρησιμοποιούνται αλλά των σκέψεων του συγγραφέα. Όσον αφορά την έρευνα που πρέπει να διεξαγάγει ένας μεταφραστής, οφείλει να είναι ενημερωμένος όσο καλύτερα γίνεται με το θέμα του κειμένου και να είναι προσεκτικός στη χρήση πηγών που θα επιλέξει.

Κάθε κείμενο έχει τις δυσκολίες και τις ιδιαιτερότητες του. Κατά την διάρκεια της μετάφρασης του αποσπάσματος που επέλεξα, η οποία βασίστηκε στις επτά μεταφραστικές τεχνικές και στο μορφολογικό και γλωσσολογικό επίπεδο, συνάντησα κι εγώ κάποιες δυσκολίες, μία εκ των οποίων ήταν και οι συντομογραφίες. Οι συνεχείς επαναλήψεις συντομογραφιών και όρων όπως «τα ανθρώπινα δικαιώματα» και διάφορες συμβάσεις και οργανισμοί δημιούργησαν κάποια εμπόδια τα οποία τελικά υπερνικήθηκαν. Παρόλο που ήταν μια χρονοβόρα και δύσκολη διαδικασία, κατάφερα εν τέλει να την ολοκληρώσω μένοντας ευχαριστημένη από τις γνώσεις τις οποίες αποκόμισα και ως προς το θεωρητικό πλαίσιο αλλά και ως προς το περιεχόμενο του μεταφράσματος.

Κατά την διάρκεια της μετάφρασης υιοθέτησα κυρίως τρεις από τις εφτά τεχνικές και χρησιμοποίησα τις υπόλοιπες σε πολύ μικρότερο βαθμό. Οι τρεις αυτές τεχνικές ήταν η κατά λέξη μετάφραση, η μετατροπία και η μετάταξη. Η χρήση της κατά λέξη μετάφρασης υιοθετήθηκε γιατί εξυπηρετούσε πολύ καλά στην μετάφραση καθώς σε αρκετά σημεία επέλεξα να διατηρήσω την ίδια σύνταξη, την ίδια σημασία και το ίδιο στυλ με το πρωτότυπο κείμενο. Η τεχνική της μετάταξης ήταν κι αυτή, όπως προανέφερα, μια τεχνική που χρησιμοποίησα αρκετά εφόσον η απλή αντικατάσταση μιας γραμματικής ή συντακτικής κατηγορίας δεν άλλαζαν το νόημα του κειμένου. Στις περιπτώσεις που οι δυο προηγούμενες τεχνικές δεν λειτουργούσαν κατέφευγα στην τεχνική της μετατροπίας.

Τέλος όσον αφορά τις πηγές που συμβουλευτήκα φρόντισα να είναι αξιόπιστες επομένως επέλεξα πηγές όπως μελέτες, έρευνες και βιβλία κυρίως μεταφραστών ή γλωσσολόγων. Φυσικά κατέφευγα και σε έγκυρα λεξικά είτε ηλεκτρονικά είτε έντυπα για την σωστή απόδοση των όρων, απλών εκφράσεων καθώς και ονόματα διάφορων οργανισμών.

ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ / ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Το παρακάτω γλωσσάριο δομείται από νομικούς όρους που επαναλαμβάνονταν στο αγγλικό κείμενο μαζί με την μετάφραση τους. Τους ταξινόμησα σε αλφαβητική σειρά για να διευκολυνθεί η εύρεση τους.

case law= νομολογία

compliance= συμμόρφωση

delegating powers= εκχώρηση εξουσίας

discrimination= διάκριση

doctrine= θεωρία

EU guidelines= κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ

fundamental freedoms= θεμελιώδεις ελευθερίες

general principles= γενικές αρχές

human rights= ανθρώπινα δικαιώματα

Intergovernmental Organisations= διακυβερνητικοί οργανισμοί

International Law= διεθνές δίκαιο

jurisdiction= δικαιοδοσία

legislation= νομοθεσία

Member States= Κράτη Μέλη

non-discrimination= ίση μεταχείριση

policy areas= τομείς πολιτικής

policymaking= χάραξη πολιτικής

principle of universality= αρχή της καθολικότητας

protection (of human rights)= προστασία (των ανθρωπίνων δικαιωμάτων)

promotion (of human rights)= προώθηση (των ανθρωπίνων δικαιωμάτων)

regime= καθεστώς

subsidiarity= αρχή της επικουρικότητας

substantive law= ουσιαστικό δίκαιο

supranational= υπερεθνικός

treaties= συνθήκες

two-tier system= σύστημα δύο βαθμίδων

UN General Assembly= Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών

Universal Periodic Review= καθολική περιοδική εξέταση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πηγή

“The European Union and International Human Rights Law”, United Nations Human Rights Office of the High Commissioner διαθέσιμο στο: https://europe.ohchr.org/Documents/Publications/EU_and_International_Law.pdf

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Bankole A. Dealing with Abbreviations In Translation, διαθέσιμο στο: <http://translationjournal.net/journal/38acronyms.htm> τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Catford, J.C (1965), *Linguistic Theory of Translation*. An Essay in Applied Linguistics London: Oxford

Daniel Valles, The Illusion of Transparency διαθέσιμο στο: <https://translationjournal.net/journal/62xparency.htm> τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Gambier, Y. and Doorslaer L., Handbook of Translation studies Volume 1, Amsterdam/Philadephia: John Benjamins Publishing Company διαθέσιμο στο: https://www.researchgate.net/profile/Barbara_Tannuri/publication/326381184_Handbook_of_Translation_Studies_-_Vol_1/links/5b4912aba6fdccadaec7cbe4/Handbook-of-Translation-Studies-Vol-1.pdf τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Glossary of translation tool types διαθέσιμο στο: http://aix1.uottawa.ca/~certt/Glossary%20of%20translation%20tool%20types_FINAL.pdf τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Jakobson R. (1959), *On Linguistic Aspects of Translation*, Essay, διαθέσιμο στο: <https://web.stanford.edu/~eckert/PDF/jakobson.pdf> τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Munday, J. (2001) *Introducing Translation Studies Theories and Applications*, Fourth edition published 2016, New York: Routledge διαθέσιμο στο: https://vk.com/doc12347220_437679333?hash=4d69e83bcf5037ffdd&dl=1a590c4bcb12493b14 τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Nida, E. (1964). *Toward a science of Translation*, Leiden: E.J.Brill

Nida, E. (1977). “*The Nature of Dynamic Equivalence in Translating*” in *Babel* 3, Vol.22

Pöchhacker, F. (2004), *Introducing Interpreting Studies*, Psychology Press

Quah C.K. (2006). *Translation and Technology*, Hampshire, New York: Palgrave Macmillan

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Βελούδης Γ. – Κατσώχης Ν., Σημασιολογία διαθέσιμο στο: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/glossology/show.html?id=25 τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Γραμμενίδης, Σ.Π. Η έννοια της ισοδυναμίας στη μεταφραστική διαδικασία, διαθέσιμο στο: <http://ejournals.lib.auth.gr/thal/article/view/6704/6441> τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Δημητρούλια Τ. (2006) Μεταφραστική τεχνολογία: διακυβεύματα και προοπτικές διαθέσιμο στο: https://www.frl.auth.gr/sites/trad_congress/PDF/Dimitroulia.pdf τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Η τεχνολογική διάσταση της μετάφρασης διαθέσιμο στο: https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3906/1/10_chapter_07.pdf τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Νικηφορίδου Κ. (2007) Λήμμα «Πολυσημία» για την Ηλεκτρονική Πύλη για την ελληνική γλώσσα, διαθέσιμο στο: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/glossology/show.html?id=40 τελευταία προσπέλαση στις 13 Απριλίου 2021

Οι 7 μεταφραστικές τεχνικές διαθέσιμο στο: <https://gosuccess.eu/2010/11/i-epta-metafrastikes-technikes/> τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Ράλλη Α, (2008) Η μορφολογία ως αυτόνομο τμήμα της γραμματικής διαθέσιμο στο: <https://www.angelaralli.gr/sites/default/files/Morphology%20as%20an%20%20Independent%20%20Grammatical%20%20Module%20%28in%20Greek%29.%20%20.pdf> τελευταία προσπέλαση στις 17 Μαρτίου 2021

Ηλεκτρονικά Λεξικά

Cambridge Dictionaries Online, Λεξικό και μηχανή αναζήτησης διαθέσιμο στο: <https://dictionary.cambridge.org/>

Dictionary, Λεξικό και μηχανή αναζήτησης διαθέσιμο στο <https://www.dictionary.com/>

Glosbe, Λεξικό και μηχανή αναζήτησης διαθέσιμο στο <https://en.glosbe.com/>

IATE, Λεξικό και μηχανή αναζήτησης διαθέσιμο στο <https://iate.europa.eu/>

Linguee, Λεξικό και μηχανή αναζήτησης διαθέσιμο στο <https://www.linguee.com/>

Oxford Advanced Learner's Dictionary, Retrieved February 22, 2015, διαθέσιμο στο <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

WordReference, Λεξικό και μηχανή αναζήτησης <https://www.wordreference.com/engr/>

Βικιλεξικό, Λεξικό και μηχανή αναζήτησης διαθέσιμο στο https://el.wiktionary.org/wiki/%CE%92%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%BB%CE%B5%CE%BE%CE%B9%CE%BA%CF%8C:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1_%CE%A3%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B1

Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη. (1998). Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, διαθέσιμο στο: https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002) Λεξικό της Νέας Ελληνικής, Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Chapter One – Introduction

As States intensify collective action and cooperation through intergovernmental organisations (IGOs), potential problems arise of the human rights guarantees they have undertaken individually. In delegating powers to IGOs to perform particular functions,

States may give up areas of competence to act in their own right, or coordinate on matters to the extent that decentralised action by States is either precluded under the IGOs' rules or becomes less likely. Without expressly conferring on those IGOs the obligation to guarantee human rights within their particular fields of competence, States may create a situation where either the IGO mandates practices or rules that directly conflict with those obligations, or where neither the IGO nor States have the express competence to act in fulfilment of those duties.

Whether the EU regards itself as an 'IGO' or distinguishes itself as 'supranational' is a moot point from the perspective of International Law. Any entity established by States, endowed with its own institutions to exercise particular functions, falls into the category of 'IGO' for the purposes of determining its rights and obligations in International Law. Whether that entity then has particular characteristics that distinguish it from other IGOs (such as the doctrines of direct effect or supremacy in EU Law) certainly has implications for the relationship between that IGO and its Member States, but it does not alter the relationship between that IGO and third States or other IGOs, or the relationship between the Member States and third States. This much has been explicitly recognised by the Court of Justice of the European Union (CJEU). Not only do these relations remain governed by International Law, but it is through rules of International Law that the EU is in fact able to create these particular 'distinguishing' characteristics to begin with.

The Member States of the EU have delegated differing degrees of competence to the EU over a range of policy areas. Certain policy areas are defined as being 'exclusive' to the EU, as a consequence of which the Member States no longer have the authority to act. A larger range of policies is described as 'shared' between the EU and Member States. In these areas, the Member States may exercise their own competence to the extent that the EU has not acted, but must not act in a manner inconsistent with existing EU measures. Thus, in policy areas of shared competence, as the EU takes measures, the competence of the Member State shrinks proportionately.

The Member States of the EU are subject to a wide range of obligations derived from the UN Charter and UN human rights treaties. All Member States are party to the Charter of the United Nations, which itself (in Articles 55 and 56) places an obligation on States to 'promote... universal respect for, and observance of, human rights and fundamental

freedoms for all without distinction as to race, sex, language or religion'. Over several decades of practice this reference to human rights has been interpreted by the UN General Assembly to include the Universal Declaration of Human Rights (UDHR) and any UN human rights treaties to which States are party. Thus, States are often addressed in the following terms: [A]ll Member States have an obligation to promote and protect human rights and fundamental freedoms as stated in the Charter of the United Nations and elaborated in the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenants on Human Rights and other applicable human rights instruments.

This is reaffirmed by the fact that the Universal Periodic Review procedure of the UN Human Rights Council is based on the UN Charter, the UDHR and human rights instruments to which the State under review is party.

All the Member States of the EU are party to the majority of the 'core' human rights treaties elaborated under the aegis of the UN: the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR), the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (ICERD), the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT) and the Convention on the Rights of the Child (CRC). All EU Member States have also ratified or signed the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD).

The EU as such has yet not ratified or acceded to a UN human rights treaty, with the notable exception of the CRPD, to which it acceded in 2010. It has developed its own internal mechanisms aimed at protecting human rights, but these do not reflect the range of rights, nor do they mirror the depth of the obligations undertaken by the Member States under UN instruments. Consequently, those individuals within the jurisdiction of the Member States of the EU face a two-tier system of human rights protection. Where the Member States are still competent to act individually they will be guided by their obligations under the UN human rights treaties and the UN Charter. However, in those areas falling within EU competence the Member States give effect to EU rules that do not necessarily reflect the broader and deeper standards contained in the UN instruments.

The prospect of a two-tier system of human rights protection within the EU strikes at the heart of the principle of universality on which human rights rests, both legally and conceptually. This is affirmed at the normative level by various instruments. The UDHR proclaims that its contents are ‘a common standard of achievement for all peoples and all nations’ and the 1993 Vienna Declaration affirms that ‘[t]he universal nature of these rights and freedoms is beyond question’. The UN human rights treaties refer to the ‘equal and inalienable rights of all members of the human family’, affirming that States are under an obligation ‘to promote universal respect for, and observance of, human rights and freedoms’. The EU also actively promotes ratification of UN human rights treaties by third countries in its external relations. In this sense the ‘EU guidelines on human rights dialogues with third countries’ state: [T]he European Union is committed to dealing with those priority issues which should be included on the agenda for every dialogue. These include the signing, ratification and implementation of international human rights instruments, cooperation with international human rights procedures and mechanisms.

Thus, universality is itself a principle that the EU promotes. Therefore, it seems all the more important that the EU ensures that its own internal human rights regime conforms to UN standards, to which all its Member States have committed themselves, and which it promotes abroad. Any disparity between internal and external approaches to human rights would only serve to undermine the role of the EU in the eyes of its international partners and other third States. In this regard the European Parliament has underlined that “the European Union’s internal human rights record has a direct impact on its credibility and ability to implement an effective external human rights policy”.

This study explores how and why the EU should give effect to the human rights standards contained in the UN Charter and other UN treaties. Chapter Two examines, in a broad sense, the EU’s current approach to human rights, highlighting both its successes and remaining challenges. The shortcomings of the EU’s human rights regime underline the need for the EU to adhere to UN standards in order to ensure that those within the jurisdiction of the Member States benefit from the standards that the latter have undertaken to implement. Chapter Three explores the grounds under International Law according to which the EU is either *de jure* directly bound or *de facto* indirectly bound by UN human rights treaties and the human rights standards stemming from the UN Charter.

Chapter Four then examines the various mechanisms through which the UN treaty bodies and Charter bodies might engage with and cooperate with the EU in order to facilitate adherence to UN standards. Chapter Five contains a case study which acts as a concrete example of how UN standards may contribute to and enrich EU policies, while ensuring that they are consistent with the Member States' pre-existing obligations under these instruments. The case study is based on the EU's 'Roadmap for strengthening procedural rights of suspected or accused persons in criminal proceedings'. In particular, it sets out the relevant standards contained in UN human rights treaties that the EU should take into account in elaborating its anticipated proposal for legislation on Special Safeguards for Suspected or Accused Persons who are Vulnerable.

Chapter Two - The European Union: Positive Aspects and Challenges for the Realisation of Human Rights within the EU

This chapter will explore, at a structural level, the means through which human rights are given effect in the EU. It is beyond the scope of this study to examine specific policy areas. However, examples of both positive developments and challenges will be presented for illustrative purposes. Section A will explore the measures that exist within the EU legal system to give effect to human rights standards. Section B will then analyse both possible shortcomings of this system as well as other challenges within EU Law and policymaking for the implementation of human rights.

As a preliminary point it should be understood that while the terminology applied by the EU has been that of 'fundamental rights', rather than 'human rights', there is in fact no real difference between the two. Different labels, such as 'fundamental freedoms', 'civil liberties', or 'civil rights' have also been applied to the collection of values referred to as 'human rights'. The fact that 'fundamental rights' coincides conceptually and legally with 'human rights' is clear also from the approach of the CJEU, which draws on 'human rights' treaties, as well as the Charter of Fundamental Rights of the European Union (CFR), which is made up predominantly of 'human rights' featuring in the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (hereafter "the European Convention") as well as UN human rights treaties (see below). Furthermore, the EU

Agency for Fundamental Rights (FRA) is guided predominantly by UN human rights treaties, as well as the CFR, in setting out the standards against which to compare EU and Member State practices. Neither does it appear that any attempt has been made in doctrine or case law to distinguish between fundamental rights and human rights.

A. POSITIVE ASPECTS OF HUMAN RIGHTS PROTECTION IN THE EUROPEAN UNION

In many ways the EU and its Member States can be commended for the measures taken to ensure the continued implementation of human rights obligations parallel to the process of integration. Firstly, the CJEU has developed respect for human rights as a condition of legality of EU Law, ensuring that where the EU takes measures it may not infringe upon the body of human rights recognised as part of the ‘general principles’ of EU Law. The content of the ‘general principles’ is developed by drawing on treaties to which the Member States are party, in particular the European Convention, the constitutional traditions of the Member States and, to a more limited extent, the UN human rights treaties.

Secondly, the Lisbon Treaty has conferred legally binding status on the CFR, obliging the institutions of the EU (and the Member States when implementing and interpreting EU Law) to respect the rights that it enumerates. According to Article 51(1) of the CFR:

The provisions of this Charter are addressed to the institutions, bodies, offices and agencies of the Union with due regard for the principle of subsidiarity and to the Member States only when they are implementing Union law. They shall therefore respect the rights, observe the principles and promote the application thereof in accordance with their respective powers and respecting the limits of the powers of the Union as conferred on it in the Treaties.

Thus, to the extent that national law cannot be considered to be giving effect to EU Law (i.e. certain areas where Member States retain competence to act), the CFR has no role in determining its validity.

The CFR represents a particularly important development in human rights protection by the EU, firstly because the rights enumerated therein extend beyond those hitherto

recognised by the CJEU as part of the ‘general principles’ of law, and secondly because they go beyond the scope of the European Convention (which is the CJEU’s main source of inspiration). The preamble states that the CFR ‘reaffirms... the rights as they result, in particular, from the constitutional traditions and international obligations common to the Member States’. The influence of UN human rights treaties is made express in the explanatory document to the CFR, for instance in Article 24 on the rights of the child, which the explanatory document states ‘is based on the New York Convention on the Rights of the Child’.

Thirdly, the institutions of the EU have begun to be informed by human rights more expressly in their work. The European Commission (hereafter “the Commission”), responsible for initiating legislation, has stated that legislative proposals will pass through a human rights impact assessment to ensure compliance with the CFR. It has also begun ‘mainstreaming’ particular elements of human rights across different policy areas. For instance, the EU has also made steps towards developing a strategy on the rights of the child to facilitate their implementation across different areas of EU competence, such as asylum and immigration, development policy, health, financial services and criminal law.

The Council of the European Union (hereafter “the Council”) has adopted a range of Guidelines to inform the institutions and Member States about how to promote human rights in relations with third States. The Council and Commission also produce Annual Reports on human rights, and although these traditionally have focused on human rights outside the EU, the Commission has indicated that it will in future verify Member States’ compliance with the Charter when implementing EU Law. Within the European Parliament there also exist several Committees dedicated to issues relevant to human rights. Although the European Parliament does not have authority to initiate legislation, it may formally request the Commission to do so and frequently calls upon the Commission, the Council and Member States to take initiatives to ensure the protection and promotion of human rights across a range of internal and external matters, as well as passing resolutions directed towards third countries where human rights abuses are alleged to have occurred. In this sense the European Parliament tends to fulfil an active role in scrutinising and commenting upon measures taken by the Commission, the Council and the Member States.

In 2007 the EU established the **FRA** and tasked it with collecting and analysing data with a view to producing comparative reports on particular thematic human rights issues. The

FRA's studies provide in-depth analysis of law, practice and social experiences at the EU and national levels, using a comparative approach to identify strengths and weaknesses in different Member States.

Of particular significance is the methodology the FRA has adopted in its studies, which form the basis of its opinions issued to the EU institutions and the Member States. In this sense the FRA sets out the international standards of relevance to the matter under examination (including UN human rights treaties and documents issued by the monitoring bodies interpreting their provisions) as the background against which to analyse existing EU and Member State practices and suggest alterations. For instance, the FRA's comparative report of 2009 on the housing conditions of Roma and Travellers in the EU draws on Article 11(1) of the ICESCR and in particular on general comment No. 4 of the CESCR on the right to housing in order to establish the scope and meaning of the right to housing. EU and Member State policies and practices are then discussed in the light of these standards, and the opinions issued by the FRA expressly refer to the UN treaties where appropriate.

Fifthly, the EU has developed its own area of substantive law relating to non-discrimination, which is a central element of all human rights regimes. The EU's non-discrimination regime emerged in order to address particular economic concerns, ensuring that competitive advantage could not be gained by Member States that offered less favourable (and therefore less costly) protection to women in the workplace. Since 2000 the legislative protection in this area has evolved at a great pace, so that EU Law provides protection against discrimination in the context of employment on a range of grounds: sex, racial and ethnic origin, age, religion or belief, sexual orientation and disability. Protection against discrimination outside the sphere of employment is also provided but only in relation to some of these grounds. Protection against discrimination on the basis of racial or ethnic origin and on the basis of sex is prohibited in the context of accessing goods and services, including housing and health care. Protection against discrimination on the basis of racial or ethnic origin is also prohibited in accessing the welfare system more generally. Furthermore, Article 10 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) (a new provision introduced by the Lisbon Treaty) creates an obligation on the EU to 'combat discrimination' while 'defining its policies and activities', which suggests that the EU should ensure not only that its policies themselves do not discriminate, but also that they

promote equality. Thus it can be seen that human rights do permeate various aspects of EU activity and inform EU policy-making in certain areas.

B. CHALLENGES TO THE REALISATION OF HUMAN RIGHTS IN THE EUROPEAN UNION

Despite these areas of success, there remains a pressing need to ensure EU compliance with human rights standards as guaranteed by the UN Charter and the UN human rights treaties, for several reasons. Broadly speaking, current methods of securing human rights within the EU do not provide the level of protection required of the Member States by virtue of their obligations under the UN Charter and UN human rights treaties. This section will outline these challenges.

1. Limits of the ‘General Principles’ of EU Law

The scope of human rights as recognised by the ‘general principles’ of EU Law has been based predominantly on the European Convention. The typical formulation of the CJEU is that: Fundamental rights form an integral part of the general principles of law the observance of which the Court ensures. For that purpose, the Court draws inspiration from the constitutional traditions common to the Member States and from the guidelines supplied by international instruments for the protection of human rights on which the Member States have collaborated or to which they are signatories. The [European Convention] has special significance in that respect.

The privileged position of the European Convention is also reflected in the wording of Article 6(3) of the Treaty on European Union, which states: Fundamental rights, as guaranteed by the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and as they result from the constitutional traditions common to the Member States, shall constitute general principles of the Union’s law.

It is welcome that the CJEU has recourse to the European Convention in order to develop the body of human rights that the EU must respect in a manner consistent with the obligations undertaken by the Member States under that instrument.

However, the European Convention is largely confined in scope to civil and political rights. As a consequence of drawing almost exclusively from the latter, a wide range of economic, social and cultural rights, as well as rights articulated in detail in relation to particular vulnerable groups, such as women and children, are potentially excluded from protection.

The CJEU's reluctance to draw from treaties other than the European Convention in developing the 'general principles' has even extended to its dismissal of the validity of UN monitoring bodies' interpretations of human rights provisions in one case. Accordingly, in the *Grant* case the CJEU refused to accept that the prohibition of discrimination on the basis of sex could include 'sexual orientation'. It was not persuaded by the argument that sexual orientation was recognised as a protected ground under International Human Rights Law through the jurisprudence of the UN Human Rights Committee (HRC). While the CJEU is entitled to conclude that 'sex' cannot include 'sexual orientation', it seemed to expressly reject the weight of HRC findings, stating that it 'is not a judicial institution' and that its findings 'have no binding force in law'.

At the same time, where it has referred to UN treaties, this has been somewhat inconsistent. In the case of *Parliament v Council* relating to family reunification, although the CJEU referred to the CRC in positive terms it relied almost entirely on the European Convention and the case law of the European Court of Human Rights (ECtHR) in elaborating the scope of the child's right to family life under Article 8 (the right to family life). In the later case of *Detiček* (concerning child abduction) the CJEU relied entirely on Article 24 of the CFR on the rights of the child without any reference to the CRC or the interpretation given by the monitoring body, even though this article is in fact based on the Convention.

If the CJEU were to adopt a more receptive approach to UN human rights standards in its development of the 'general principles', this could mitigate the danger of a two-tier system of human rights protection in the EU, discussed in Chapter One. The UN human rights treaties clearly already satisfy the test applied in developing the 'general principles', which the CJEU has openly acknowledged: the International Covenant on Civil and Political Rights is one of the international instruments for the protection of human rights of which it

takes account in applying the general principles of Community law... That is also true of the Convention on the Rights of the Child.

If the CJEU is to be a guardian of human rights within the EU, it must also surely be a guardian of human rights as a body of rules with universal application. The CJEU dedicated much effort in its early years to ensuring the uniform application of EU Law as between the Member States through developing the principles of supremacy and direct effect, in order to ensure the proper functioning of the internal market. If the economic goals of the EU justify the uniform interpretation of EU Law across the Member States, then the goal of the EU to 'promote ... the well-being of its peoples' also justifies the uniform interpretation of human rights – all the more so if the EU is promoting universality in its external relations.

The absence of regular reference to UN human rights treaties threatens to undermine universal application of human rights. The dismissive attitude expressed in the *Grant* case towards the case law of the HRC fails to take into account the nature of International Human Rights Law and, in particular, the manner through which it evolves. Human rights protection mechanisms at the regional and UN levels rely heavily on each other in order to develop the interpretation of international standards. This is based on conceptual and pragmatic considerations.

Firstly, for the most part the rights contained in the principal regional and UN instruments are expressed in very similar, and often identical, terms. This in itself is based in great part upon the principle of universality which flows from the premise that what qualifies an individual to benefit from human rights is his/her existence as a human being. It therefore makes perfect sense for monitoring bodies to draw upon each others' case law and interpretative documents that elaborate on the meaning of similarly or identically worded provisions.

Secondly, unlike domestic jurisdictions, UN and regional monitoring bodies (with the exception of the ECtHR) issue relatively few decisions on contentious cases, advisory opinions, or general interpretative documents. This renders it all the more necessary for dispute settlement and monitoring bodies to draw from each other. Considering that the principle of universality is given practical effect in this way by regional and UN

monitoring and dispute settlement bodies, it is all the more anomalous that the CJEU should develop a European system in isolation.

The CJEU might be encouraged to draw more extensively from the UN treaty monitoring bodies out of consideration of three other factors. Firstly, the States parties to the UN human rights treaties established monitoring bodies composed of experts and explicitly charged them with the task of interpreting their provisions. Given that the treaty bodies have been mandated by the States (including all the Member States of the EU) to provide authoritative interpretations of the treaties, it seems difficult to argue with the assertion that International Human Rights Law is very much what the monitoring bodies say it is.

Secondly, it is not merely other human rights bodies that refer to the UN treaty bodies' case law, but also courts with general jurisdiction. For example, the International Court of Justice relied on interpretations issued by these bodies in its Advisory Opinion on the Wall in Occupied Palestine, and they are increasingly referred to by national courts. Thirdly, the ECtHR – the body to which the CJEU pays greatest deference when interpreting and applying the 'general principles' – also increasingly draws upon the decisions of the UN treaty bodies. This has proved ever more necessary in the light of the age of the European Convention, in that while UN treaties have evolved to explicitly address particular problems, such as trafficking or children's rights, the European Convention contains no express provisions on these issues. The ECtHR has therefore had greater resort to UN instruments to serve as the basis for its interpretation of more general provisions.

For instance, in a recent case relating to a complaint of trafficking, Russia raised an argument that the claim was inadmissible since trafficking is not explicitly mentioned by the European Convention. The ECtHR considered that a prohibition on trafficking nevertheless could be read into Article 4 of the European Convention, which prohibits slavery. The ECtHR referred to several UN instruments relevant to the prohibition on trafficking, including the CEDAW and the 'Palermo Protocol', stating: The Court must have regard to the fact that the context of the provision is a treaty for the effective protection of individual human rights and that the Convention must be read as a whole, and interpreted in such a way as to promote internal consistency and harmony between its various provisions... Account must also be taken of any relevant rules and principles of international law applicable in relations between the Contracting Parties and the

Convention should so far as possible be interpreted in harmony with other rules of international law of which it forms part.

In the case of *Opuz v Turkey* the ECtHR dealt with a complaint that the State had failed to take steps to adequately protect women from domestic violence, including the manner in which allegations were dealt with and pursued (or not pursued) by domestic police and courts. The ECtHR stated: In interpreting the provisions of the Convention and the scope of the State's obligations in specific cases ... the Court will also look for any consensus and common values emerging from the practices of European States and specialised international instruments, such as the CEDAW, as well as giving heed to the evolution of norms and principles in international law through other developments such as the Belém do Pará Convention, which specifically sets out States' duties relating to the eradication of gender-based violence.

The ECtHR then went on to set out the definition of gender discrimination set out in the CEDAW and general recommendation No. 19 of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women (hereafter "the CEDAW Committee") and apply it to the facts of the case in order to make a finding that gender-based violence constituted a form of discrimination. The fact that the ECtHR draws to such a degree on UN human rights treaties should therefore serve to encourage the CJEU to have confidence in these instruments and the interpretations given to them by the treaty bodies. In this sense the EU has an important role in ensuring the universal application of human rights in conjunction with other regional and global jurisdictions.

Thus, while the CJEU's development of the 'general principles' marks a positive step, the latter have only drawn upon UN human rights treaties in a limited and inconsistent manner, with the potential that a wide range of obligations contained in the UN human rights treaties remain without protection in the EU's legal system. There are compelling reasons, based on existing practice among human rights dispute settlement bodies, including the ECtHR, as well as the principle of universality of human rights, for the CJEU to adopt a broader approach.

2. Limits of the Charter of Fundamental Rights of the European Union

While the CFR is an important development in the EU's human rights framework, and goes beyond the range of rights recognised in the European Convention, it does not encompass all those rights protected by the UN human rights treaties. Furthermore, it remains unclear to what extent the CJEU will draw upon the CFR in developing the 'general principles' of EU Law. The CFR has come to feature more prominently in the case law of the CJEU, though this has taken different forms. It has been used in conjunction with other international instruments to justify expansion of the 'general principles' beyond the rights contained in the European Convention. Thus, the rights of the child in the context of family reunification and trade union rights were found to constitute 'general principles' of law because they featured both in the CRC and the European Social Charter respectively, as well as in the CFR.

Subsequently, the CJEU has begun to examine rights flowing from the CFR on their own. It has done this in two ways. Firstly, where legislation contains a reference to the CFR and asserts that it is CFR-compliant, the CJEU has used this provision to interpret legislation in conformity with the CFR itself, without any discussion of the 'general principles'. Secondly, now that the Lisbon Treaty has endowed the CFR with legally binding effect, the CJEU has relied exclusively on the CFR when reviewing or interpreting legislation without making any reference to the 'general principles' or the European Convention, where previously it always did so.

It is too soon to predict whether this suggests that the 'general principles' will become obsolete and that the CFR will become the sole source of human rights protection within the EU. It is a welcome development that the CJEU has begun to refer to the CFR directly, because this suggests that the CJEU will protect the range of rights contained therein. Not only are these more expansive than those that have been hitherto expressly recognised by the CJEU as 'general principles', but they also have the advantage of being instantly recognisable, rather than developed on a case-by-case basis. However, the disadvantage is that the 'general principles' by their nature were sufficiently flexible so as to continue expanding in content. Whether the CJEU may expand the list of rights recognised in the CFR is not clear. Article 53 of the CFR states: Nothing in this Charter shall be interpreted as restricting or adversely affecting human rights and fundamental freedoms as recognised, in their respective fields of application, by Union law and international law and by international agreements to which the Union or all the Member

States are party, including the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, and by the Member States' constitutions [emphasis added].

It is possible that this provision could be interpreted by the CJEU so as to allow it to recognise human rights that were contained in UN human rights treaties but did not feature in the CFR. However, the historically ambiguous attitude of the CJEU towards the UN human rights treaties does not necessarily suggest that this is a likely outcome. Thus, while the CFR may represent an improvement in some respects over the 'general principles', the CFR still affords protection to a smaller range of rights than the UN human rights treaties.

